

GLASILO

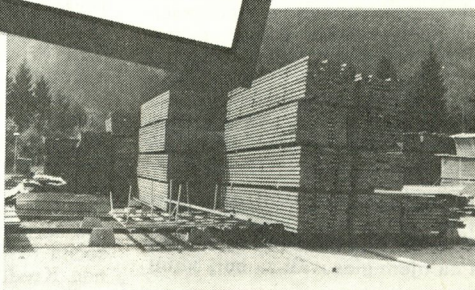
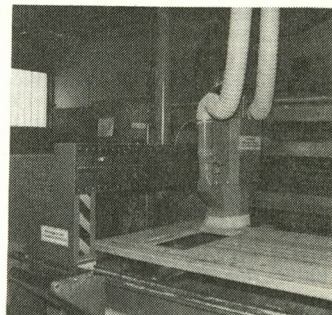
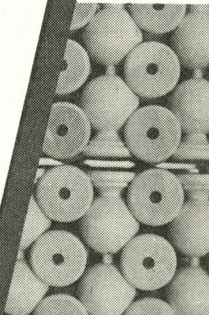
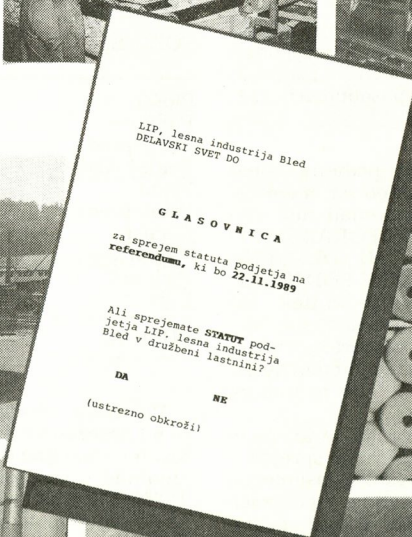
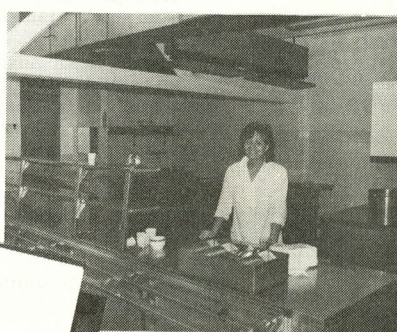
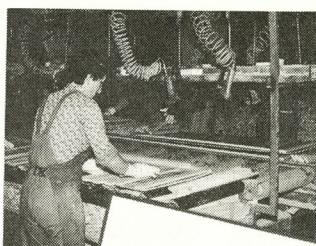
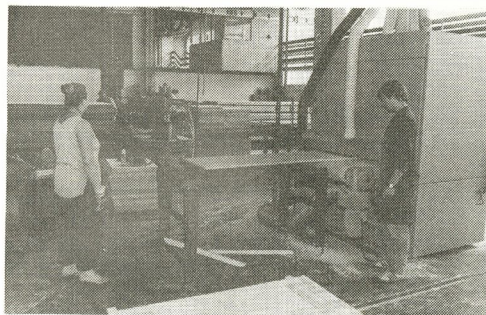
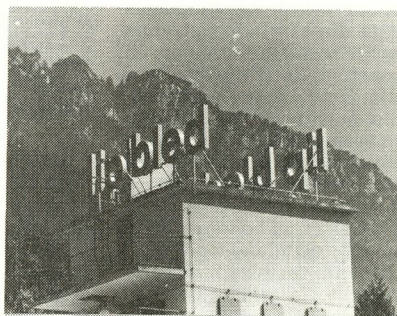
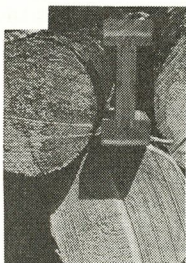
DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XIX

PETEK, 17. NOVEMBER 1989

ŠTEVILKA 2

Spremembe — pomembne za vse nas

Referendum — reorganizacija — statut

Po dolgotrajnem delu komisije in po obravnavanju osnutka statuta na vseh nivojih delovne organizacije ter na samoupravnih organih imamo pred sabo dokončno besedilo statuta LIP-a Bled, ki ga bomo sprejemali na referendumu, dne 22. novembra 1989. Sočasno se bomo odločali tudi o sprejemu samoupravnega sporazuma o reorganizaciji delovne organizacije podjetja.

Ob koncu leta 1988 je bil sprejet Zakon o podjetjih (Ur. list SFRJ št. 77/88), ki je bil že v začetku leta 1989 popravljen (Ur. list SFRJ št. 40/89). Zakon določa, da moramo v organizacijah združenega dela uskladiti svojo organiziranost z njegovimi določbami najkasneje do 31. decembra 1989.

V naši delovni organizaciji smo se pričeli pripravljati na no-

vo organiziranost že v mesecu maju. Možnosti za reorganizacijo je bilo več, najzanimivejša in tudi najbolj sprejemljiva je bila možnost prehoda delovne organizacije v podjetje v družbeni lastni. S tako organizacijo temeljne organizacije prenehajo obstajati, saj le-te niso več pravne osebe, delovna organizacija

(nadaljevanje na 2. strani)

Spremembe — pomembne za vse nas

(nadaljevanje s 1. strani)

pa se spremeni v podjetje v družbeni lastnini.

Morda bi bilo dobro najprej opisati razliko med delovno organizacijo in podjetjem.

Delovna organizacija je združba samostojnih pravnih subjektov, ki funkcionira zaradi skupnih interesov na podlagi pooblastilnega razmerja med temeljnimi organizacijami in delovno organizacijo.

Podjetje pa je v nasprotju s tem osnovni subjekt gospodarskega delovanja s svojo notranjo strukturo, organizirano na podlagi zahtev dela, ki je povsem suvereno. Še bolj očitna razlika je na področju lastnine, kjer delovna organizacija funkcionira v pretežni meri samo na družbeni lastnini, medtem ko ima podjetje lahko več vrst lastnine, kar pa ni nobena ovira za njegovo funkcioniranje. V delovni organizaciji velja koncept dogovorne ekonomije in upravljanje na podlagi dela, podjetje vpeljuje upravljanje na podlagi sredstev. To je le nekaj najznačilnejših razlik.

V naslednjih nekaj vrsticah vam želim predstaviti statut in organiziranost LIP-a Bled:

S sprejetjem tega statuta se bo delovna organizacija LIP, lesna industrija Bled reorganizirala v podjetje v družbeni lastnini z enakim imenom kot doslej. Temeljnih organizacij ne bo več, dobili pa bomo nove organizacijske enote, ki smo jih poimenovali kar s tovarnami, na nivoju podjetja pa je oblikovana tudi uprava kot skupna poslovna funkcija. Navzven bo podjetje zastopal samo glavni direktor.

Z referendumom bomo odselej sprejemali le statut podjetja, njegove spremembe oz. dopolnitve, vse ostale samoupravne splošne akte pa bo sprejemal delavski svet podjetja. Prav to je tudi razlog, da smo iz statuta, čeprav je to temeljni akt podjetja, črtali vsa tista določila, ki jih je mogoče opredeliti v drugih aktih.

V novem statutu se povečuje število pristojnosti delavskega sveta, zmanjšuje pa se število izvršilnih organov (od prejšnjih treh odborov je predviden le izvršilni odbor), v vsaki tovarni oz.

Iz vsega navedenega ste verjetno tudi sami ugotovili, da je nova organiziranost, kakor tudi sprejem statuta za naše podjetje bistvenega pomena. Prav zato se bomo polnoštevilno udeležili referenduma, ki bo dne 22. novembra 1989 in na njem glasovali za bolj stabilno prihodnost.

Kunej

upravi pa je še svet tovarne oz. uprave.

Sestavo disciplinske komisije smo spreminjali že v lanskem letu in je tudi sedaj ostala nespremenjena — deluje v tričlanskem senatu, predsednik pa za vsak primer posebej določi predsedujočega.

Delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi so poleg glavnega direktorja še direktorji tovarn ter sektorjev. Za razpis glavnega direktorja je potrebno imenovati razpisno komisijo, ki pa jo sestavljajo izključno člani podjetja. Ostale delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi pa sprejema delavski svet na predlog glavnega direktorja. Tudi o razporejanju delavca odloča direktor oz. od njega pooblaščen oseba, sicer pa bo to področje natančneje obdelano v pravilniku o delovnih razmerjih. Pristojnosti direktorja podjetja se povečujejo, jasneje pa so opredeljene tudi upravljalске oz. poslovodske funkcije.

O sporu, ki bi nastal znotraj podjetja med posameznimi organizacijskimi enotami, bo dokončno odločil delavski svet, ki pa bo pred odločitvijo lahko imenoval posebno komisijo, ki naj bi spor raziskala. Spor, ki naj bi nastal med deli podjetja ali pa med podjetjem in delom podjetja, ki se želi izločiti iz podjetja, pa bo reševala posebno arbitražna komisija.

Poleg statuta podjetja bomo delavci LIP-a Bled na istem referendumu sprejemali tudi SA-MOUPRAVNI SPORAZUM O REORGANIZACIJI DELOVNE ORGANIZACIJE V PODJETJE.

Ta sporazum je kratek, saj vsebuje vsega le dva člena, vendar pa je prav ta sporazum osnova za reorganizacijo delovne organizacije v podjetje in tudi za sprejem statuta.

Poudarila bi rada še to, da je ta sporazum potrebno sprejeti z večino glasov vsake posamezne dosedanje temeljne organizacije, medtem ko je za sprejem statuta potrebna le večina vseh delavcev v LIP-u Bled. Na ta način bo temeljna organizacija, ki je bila doslej pravna oseba, izrazila voljo, da preneha obstajati kot pravna oseba.

Kako preživeti:

Z razvojno strategijo LIP Bled?

Razmišljanje ob rezultatih 9-mesečnega gospodarjenja

Iz dneva v dan nam postaja vse bolj jasno, da brez dobrih informacij ni več mogoče upravljati s podjetniškim procesom. Doslej smo poslovali v relativno varnem, z visokim carinskim plotom omejenem prostoru. Trg je bil zaprt, namesto njega so delovali principi dogovorne ekonomije. Zdaj, ko se podira mit o družbeno-ekonomski uspešnosti samoupravnega socialističnega družbenega sistema, postajajo številne »organizacije združenega dela« oziroma cele skupacije brez lastne poslovno-razvojne strategije, saj se je politika odločila odstopiti od njihovega varuštva.

Po številnih spremembah zakonodaje in institucij sistema je zdaj nastopila faza reorganizacij in oblikovanje novega upravno-organizacijskega modela podjetij. Ali je naše podjetje že prestopilo okope »samoupravnega fundamentalizma«, ki izničuje napor za organizacijske spremembe, bo pokazala bližnja prihodnost. Zaenkrat konca »orga-

nizacije združenega dela« in njene organiziranosti kot podjetje ne potrjuje drugo kot priprava na sprejem novega statuta. Kljub priseganju na tržno ekonomijo je jasno, da bo zaradi zanemarjanja zakonitosti tržne ekonomije prehod zelo težak. To dokazujejo tudi devetmesečni rezultati.

Fizični obseg proizvodnje v razdobju januar—september 1989 ter primerjava s planiranim in doseženim v enakem obdobju 1988

TOZD/SM	Doseženo Nh		plan I—IX 89	Indeksi	
	I—IX 88	I—IX 89		89/88	89/pl.
Plošče	211,095	224,727	213,706	106	105
Pohišтво	132,738	123,198	146,510	93	84
Prim. pred.	46,469	44,726	47,467	96	94
Tomaz Godec	390,299	392,651	407,684	101	96
Vrata	239,087	233,271	246,289	98	95
Prim. pred.	73,116	73,609	64,835	101	114
Rečica	312,203	306,880	311,124	98	99
Mojstrana	98,486	94,591	99,844	96	95
Podnart	53,582	51,016	56,138	95	91
Filbo	139,312	141,756	125,509	102	113
LIP Bled	993,882	986,894	1,000,299	99	99

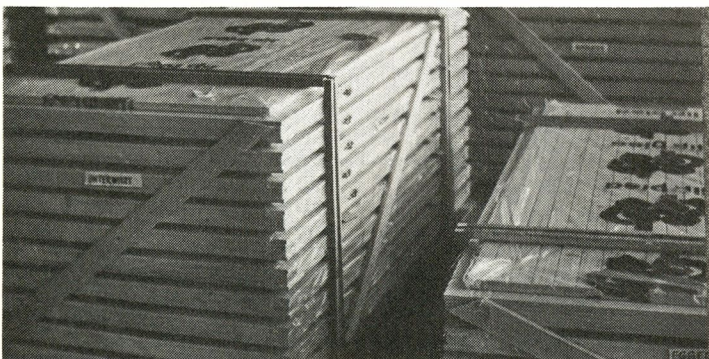
Planirani obseg proizvodnje je bil dosežen 99 %. Lesno predelovalne temeljne organizacije so izpolnile proizvodni načrt 97 %, TOZD Filbo pa ga je presegel za 13 %. Če smo v preteklih letih med vzroki slabega doseganja navajali nedokončane investicije, pomanjkljive projekte, tehnologijo in slabo kakovost reprodukcijskega materiala, je na letošnjo proizvodnjo najbolj vplivalo delovanje trga povpraševanja. Domače realno povpraševanje se nenehno zmanjšuje, mesečna rast cen je dosegla vrhunec. Kreditno-monetarni ukrepi, predvsem ukinitvev menic in

skrajševanje rokov plačevanja so zmanjšali likvidnost poslovanja, s tem pa posredno vplivali na kontinuiteto proizvodnega procesa (omejevanje naročanja materiala ipd.). Upadanje povpraševanja po izdelkih notranjega in stavbnega pohištva že povzroča ustvarjanje nenormalnih zalog nekaterih proizvodov.

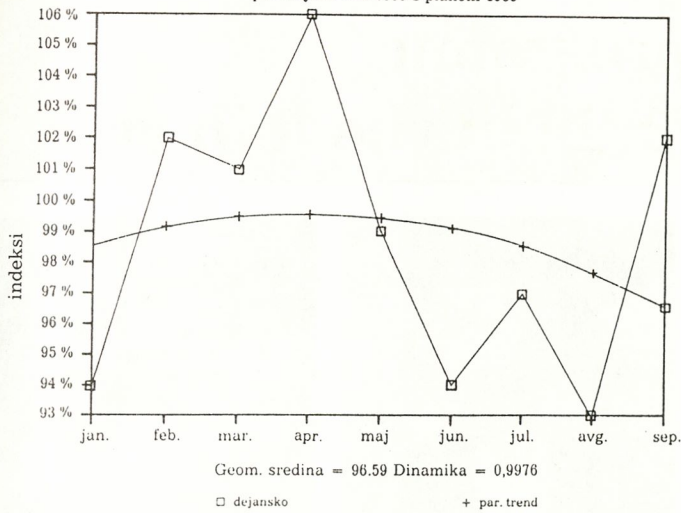
Dinamika doseganja planiranih proizvodnih rezultatov se je spreminjala iz meseca v mesec, njena moč pa je postopoma upadala in je avgusta dosegla najnižji nivo. V zadnjem mesecu se proizvodnja oživlja, vendar na žalost ne za znanega kupca.

Pregled doseganja planiranega obsega proizvodnje po mesecih v razdobju januar—september 1989

TOZD	indeksi									
	jan.	feb.	mar.	apr.	maj	jun.	jul.	avg.	sep.	jan. — sep.
Tomaz Godec	93	93	101	103	98	90	103	92	96	96
Rečica	97	108	100	108	100	95	87	87	108	99
Mojstrana	83	101	87	102	95	96	102	89	99	95
Podnart	96	103	102	112	88	87	78	80	80	91
Filbo	100	116	119	111	109	110	108	121	121	113
LIP Bled	94	102	101	106	99	94	97	93	102	99

Vhodna vrata so pripravljena za izvoz

Tudi fizični obseg prodaje beži v letošnjem letu postopoma slabše rezultate. Z izrednim zagonom na začetku leta se je v drugem, še bolj pa v tretjem trimesečju doseganje planiranih prodajnih količin zmanjševalo. Na tako negativni trend obsega prodaje je deloval predvsem domači trg, medtem ko izvojni programi ne zaostajajo za planom. Možnosti, da bi prodajo na domačem trgu preusmerili v izvoz, so omejene. Čeprav se zavedamo, da je pot za preživetje usmerjena le na konkurenčno mednarodno tržišče, nam zaostajanje tečaja dinarja zmanjšuje rentabilnost vodilnih proizvodov (plošče, vrata), s tem pa uspešnost poslovanja celotnega podjetja.

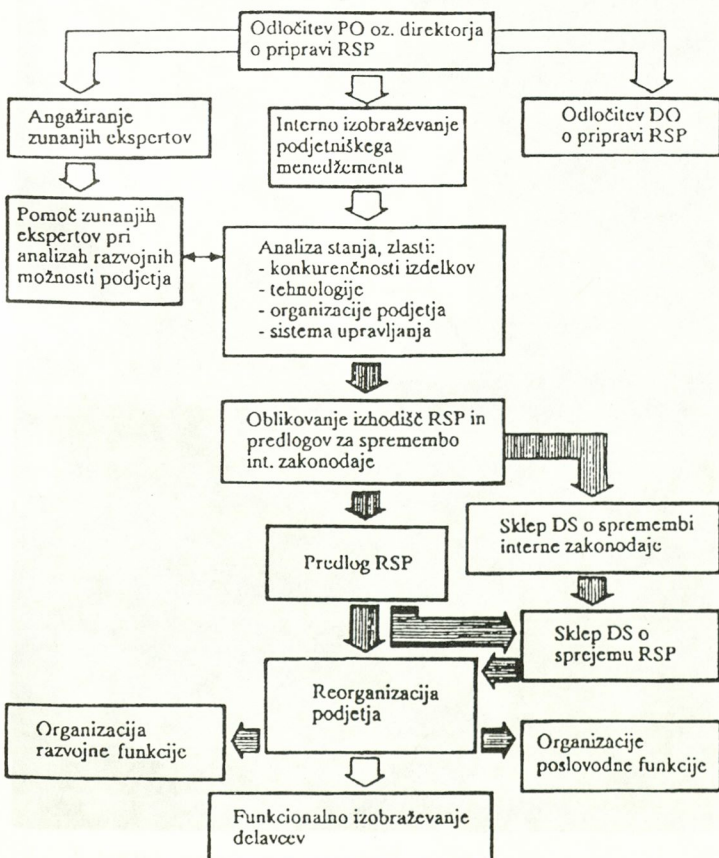
Nedvomen odgovor je: Povečati sposobnost tehnološke konkurenčnosti! Če te sposobnosti sami nimamo, se moramo vključiti v višjerazredni tehnološki sistem in se podrediti zakonom delovne, kapitalne in tehnološke integracije. Čakati na brezupni konec je najslabše, zato menimo, da je zdaj še čas za pripravo scenarija razvojne strategije podjetja, zadržte v prihodnost.

Podpredsednik Republiškega komiteja za raziskovalno dejavnost in tehnologijo ter znani strokovnjak s področja razvojno-tehnološkega planiranja, Emil Milan Pintar je predstavil naslednji predlog scenarija priprave razvojne strategije podjetja, ki nam lahko v marsičem koristi pri premagovanju trnjeve poti v postindustrijsko družbo.

Ključno vprašanje je zdaj samo eno: Kako preživeti?

Šlibar

SCENARIJ PRIPRAVE RSP

Informator Evropa — LIP

Odkrito soočanje z izzivom skupnega trga Evrope zahteva analizo položaja in zmožnosti lastnih potencialov ter koncipiranje ciljev in lastne poslovne politike. Snovanje v tej smeri naj bi izoblikovalo usmeritve za vstop na skupni trg Evrope, zato smo se odločili, da bomo tudi v našem podjetju spremljali vse dogodke in jih objavili v Informatorju Evropa — LIP. Informator je izšel že 2-krat, prejeli so ga vodilni in vodstveni delavci LIP-a Bled.

Izziv Evrope, da na skupnem trgu (Common market) pospeši integracijski proces z odstranitvijo ovir fizičnega, tehničnega in fiksalnega značaja (znana Bela knjiga), postavlja v odkrito soočanje tudi nas.

Podjetje LIP Bled, ki je že sedaj tesno povezano z gospodarskim prostorom evropskega skupnega trga in z življenjskim interesom, da tu ostane, mora preučiti svojo pripravljenost in pokazati prilagodljivost instrumentariju ES. Pripravljenost in prilagodljivost sta pogoj obstanka in novih možnosti na skupnem trgu.

Ker je institucionalno povezovanje na ravni Jugoslavija — ES časovno zelo odmaknjeno, moramo kot pretežni izvoznik pričeti s funkcionalnim povezovanjem po svojih poteh in koncipirati ustrezno poslovno politiko za evropski trg.

Da bi spoznali in ocenili razmerja, trende in perspektive, bo Informator Evropa — LIP nedoločen čas predstavljal vse aktualnosti (ki jih bomo v stanju pridobiti) v obliki skrajšanih obvestil, predvsem s področja odpravljanja tehničnih ovir.

Bilanca uspeha za obdobje januar-september 1989

Periodični obračun in izdelava bilance uspeha je priložnost, da pregledamo dohodkovno uspešnost poslovanja za preteklo obdobje. Žal to velja le za stabilne pogoje gospodarjenja, medtem ko naša delovna organizacija posluje v povsem drugačnih razmerah.

Korenito spreminjanje zakonov glede ekonomskih odnosov se še ne odraža tudi v izvedbenih aktih, tako da še vedno obstajajo velike administrativne ovire in vplivi na pogoje gospodarjenja posameznih panog gospodarstva. Velika inflacija izničuje rezultate gospodarjenja in onemogoča realno prikazovanje učinkov poslovanja.

V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo prodali za 577 milijard din proizvodov in storitev. Glede na to, da kupna moč na domačem trgu pada ter da so likvidnostne težave v gospodarstvu vse večje, v zadnjih mesecih prodaja doma hitro upada.

Izvoz postaja edina rešitev za naše nadaljnje uspešno poslovanje, saj smo na tujem trgu prodali za 10 milijonov dolarjev blaga. Nerealen tečaj dinarja, ki velja za celo leto 1989, pa je to prodajo razvrednotil, tako da je izvoz v dinarjih prikazan v približno 800.000 USD prenizkem znesku.

Za omenjeno prodajo je bilo potrebno 554 milijard odhodkov, med katerimi material in amortizacija s 301 milijardo, osebni dohodki s 101 milijardo in od-

hodki financiranja s 128 milijardami predstavljajo 95 % odhodkov.

Zaskrbljujoča je predvsem rast stroškov financiranja, ki je posledica vse večje zadolženosti. Upadanje prodaje, nizek tečaj, neplačevanje prodanih proizvodov samo še povečujejo likvidnostne težave in potrebe po njetju novih kreditov.

Bruto dobiček je razlika med prihodki in odhodki. 22 milijard din je zadostovalo za pokritje prispevkov v višini 18,5 milijarde din, tako da je neto dobiček znašal 5,5 milijarde din.

Kako oceniti te rezultate?

Dejstvo je, da se naše gospodarstvo bliža robu propada, oziroma času, ko bo potrebno z radikalnimi posegi obrniti tok gospodarskih gibanj. Prevelike obremenitve podjetij, ki še poslujejo z dobičkom, prelivanje sredstev in pokrivanje izgub bodo nujno pripeljale do propada vseh. Bližajo se časi, ko bodo zaradi zmanjšane prodaje nujni prisilni dopusti in odpusti presežka delavcev. Zato moramo vložiti vse sile, da bomo v naši DO med zadnjimi, ki bodo posegli po podobnih ukrepih. Le z racionalno organizacijo proizvodnje, agresivno prodajo doma in kvaliteto izdelkov za tuji in domači trg bomo zmožni zdržati težko bitko na trgu. Če ne zaradi drugega, že zaradi gorenjske zavisti ne smemo dovoliti drugim, da bi se smejali na našem pogrebu.

Verhunc

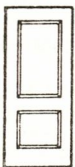
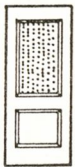
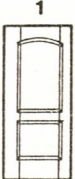
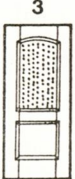
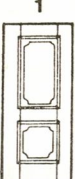
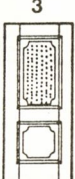
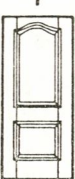
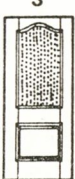
Novosti v prodajnem programu notranjih in vhodnih vrat

Letos smo se na našem tržišču pojavili s pestro izbiro stilnih vrat v izvedbi

Zaka, Otok, Grad in Napoleon.

Nudimo jih v različni površinski obdelavi: hrast naraven, hrast lužen, mahagonij in belo pleskane.

Stilna vrata LIP BLED

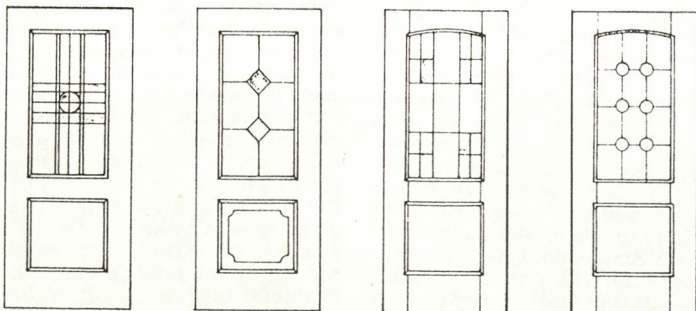
 1	 3	SZ	ZAKA	IZVEDBA : hrast naraven hrast lužen mahagonij bele
 1	 3	SO	OTOK	IZVEDBA : hrast naraven hrast lužen mahagonij
 1	 3	SG	GRAD	IZVEDBA : hrast naraven hrast lužen mahagonij bele
 1	 3	SN	NAPOLEON	IZVEDBA : hrast naraven hrast lužen

Dimenzije v cm : 65/200; 75/200; 85/200; 95/200

Stilna vrata so lahko polna ali zastekljena. Prav pri zasteklitvah pa smo pripravili pestro osvežitev. Do sedaj je kupec moral sam priskrbeti zasteklitev. Sedaj pa lahko kupuje v trgovini posebna dekorativna stekla iz uvoza: nukleo-bronza, bambus-rumeno, antik-rumeno.

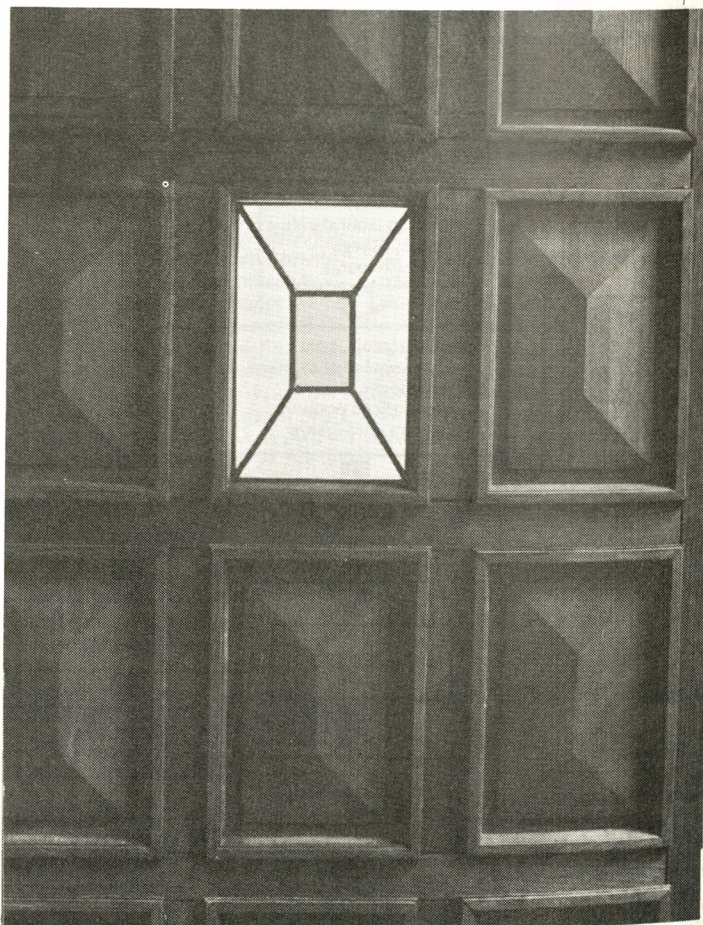
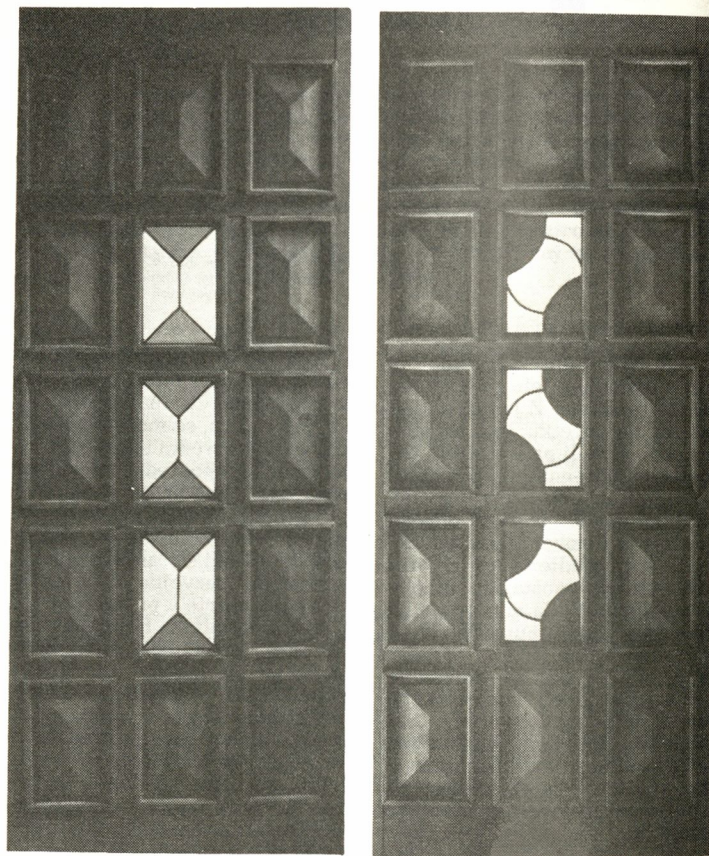
Posebnost pa so tudi osvinčene slike kot reprodukcije na posebnem filmu, stisnjem med dve osvinčeni stekli z zgodovinsko in umetniško motiviko znanih svetovnih del.

Posebna poživitev pa so ročno izdelani vitraži v stari obrtniški tehniki, kot kombinacija raznobarnih in prozornih stekel, vloženi v posebne svinčene profile, namenjeni tako za stilni program vrat, kot za masivni vhodni program vrat in stranskih elementov.

Vitraže za program masivnih vhodnih vrat in stranskih elementov se vstavljajo v izbočena termopan stekla kot tretja stekla in se po želji kupca vgrajujejo v zastekljene elemente ali elemente z masivnimi polnili kot razne kombinacije v eno, dva, tri ali več polj.

So v različnih designih ter so tako barvna in oblikovna poživitev masivnega vhodnega programa vrat LIP Bled.

NA ROBU

V zadnjih nekaj mesecih so vedno pogostejše kritike prodajnih rezultatov, za kar smo upravičeno vsi skupaj zaskrbljeni, predvsem pa: kaj storiti za naprej, da se neugodni trendi obrnejo, ker sedanji kazalci kažejo propad. Na žalost nas dogodki vsak dan prehitujejo, za pravočasno reagiranje pa dostikrat nimamo niti znanja niti možnosti.

Če bi prognozirali ob letošnjem Novem letu, da bodo zrasle cene v povprečju za 25-krat, nas ne bi nihče jemal resno, saj se v preteklem letu le-te povečale za približno 3-krat. Hiperinflacija nas je našla nepripravljene, saj ob takem divjanju cen odpove večina ekonomskih teorij, vsaka napaka pa se z indeksacijo še strokovno povečuje. Kljub naraščanju osebnih dohodkov kupna moč prebivalstva realno pada. Od novega leta do sedaj se je situacija bistveno poslabšala in ni otipljivih argumentov, da se bo stanje izboljšalo. Novoletni dinar bo vreden samo še 4 pare.

Kljub temu da se zgrozimo nad cenami, ki so za naše želje absolutno previsoke, pa po drugi strani praktično ni podjetja, ki bi se lahko pohvalilo z dobrimi rezultati. To ogromno razliko je pojedla inflacija, zato kot protikrep še bolj povečamo ceno, s tem povečamo inflacijo, rezultat pa je piškav kot prej. S tem seveda krog ni zaključen, smo samo na spirali, ki se vedno bolj strmo vzdiguje. Tudi do tako znamenitih inflacij, kot je bila v Nemčiji po prvi svetovni vojni ali v Madžarski po drugi, ko so denar nosili v koših, ni več da-leč.

Eden pomembnih faktorjev divjanja cen je vsekakor dejstvo, da blago, ki ga prodamo, ni plačano takoj. S starim zakonom o zavarovanju plačil je bilo možno odložiti plačilo brezobrestno do 90 dni, oziroma ob drugačnem sistemu obračuna tudi do 120 dni. Ob slabi likvidnosti kupcev in še slabši finančni disciplini pa se s plačili zamuja kot se potem zamuja še s plačilom obresti. Ob normalni inflaciji 3–5 %, kakršna je v večini zahodnoevropskih držav, je odložitve brezobrestnega plačila majhen problem, saj razlika znaša največ 1–2 %. Pri nas pa odložitve brezobrestno plačilo na 90 dni pomeni, da je dinar realno vreden, ko ga dobimo plačanega, le še dobrih 32 % oziroma 32 par. Zato bi morali, če hočemo ohraniti realno vrednost, povečati cene 3-kratno. S tem pa si seveda onemogočimo prodajo, saj osebne dohodke dobivamo za nazaj in so le-ti kar 4 do 5-krat prezniki za te cene. Problem previsokih cen so kupci reševali na ta način, da so kupovali robo, ki je imela stare cene tudi dva ali več mesecev, ali da so kupovali na obroke, kjer se je finančno breme enakomerno porazdelilo. Dokler je bila inflacija na mesec le okrog 15 %, je bil tak način še

vzdržen, saj so bile cene višje le za približno 50 %. Ob sedanji stopnji 45,6 % na mesec pa to postane popolnoma nerealno.

Zato je zvezna vlada izdala več odlokov, ki so skušali cene in poslovanje postaviti na realno osnovo, vendar ji to do sedaj ni najbolj uspelo, saj so odloki trčili ob monopol trgovine, ki si v vseh letih konjunktura ni znala ustvariti solidne materialne osnove, temveč je skrbela za distribucijo blaga s sredstvi proizvodnje. Tako je proizvodnja morala urejati od reklame do oblikovanja končnih cen, sedaj ko bi trgovina morala prevzeti to pomembno področje, pa jo je tega strah ali pa je v svojih potrebah nezmerna.

Odloki vlade so namreč ukiniteli brezobrestno prodajo tako za občane kot za trgovino, če je rok plačila daljši kot 15 dni. S tem so želeli cene znižati oziroma jih očistiti financiranja prodaje in proizvodnje, pri tem pa ima trgovina možnost, da se bodisi z revalorizacijo, bodisi s prilagajanjem marže spusti v boj za kupca.

Zaradi vsega tega je trenutno prodaja zelo slaba. Posledica skrajšanja roka plačil je, da mora trgovina poravnati svoje obveznosti za nova naročila prej, kot za obveznosti po prejšnjih določilih.

Vsekakor bi k sořešitvi sedanjih problemov pripomoglo jasno stališče inšpekcijskih služb, da izkoreninijo brezobrestno prodajo oziroma nakupe, saj bi na primer lahko trgovina prodajala pohištvo brez marže ob še tako zaostrenih plačilnih pogojih.

Vendar ne smemo zvrčati vse krivde na trgovino oziroma na nizko kupno moč prebival-

stva, ampak je enak delež uspeha ali neuspeha tudi na naši strani. Ker cenika za nek proizvod na žalost ne moremo izražati v neki stabilni valuti (DEM, ECV ali LIPI), ampak v dinarjih, nimamo možnosti cene menjati vsak dan, temveč v povprečju 14–30 dni. Vsak izgubljeni dan, ko kasneje dobimo naročilo, ali ko kasneje dobimo izdelavo ali ko kasneje dobimo plačilo, predstavlja ob zdajšnji inflaciji približno 1,5 %. Če upoštevamo, da kamion naših izdelkov velja okoli 1–2 milijard novih din, potem vsak dan zamude pri 1 kamionu predstavlja celomesečni povprečni osebni dohodek zaposlenega. Na žalost pa je takih dni ogromno v vsej repoverigi: od nabave, proizvodnje, prodaje do končnega plačila. Če bi imeli sistem nagrajevanja urejen tako, da bi bil vsak udeleženec direktno nagrajevan ob rezultatov dela, bi bila situacija precej drugačna. Pri vsem tem pa ne bi smeli pozabiti na problem izračuna prave cene izdelka, saj z nenatančnim planiranjem oziroma z nerealno porabo časa in materiala varamo sami sebe in na tej osnovi odločamo napačno.

Čeprav nekatere stvari izgledajo enostavne in bi marsikdo rekel, da se da izračunati preko palca, pa so stvari bolj komplicirane.

Nujno je, da v najkrajšem času preverimo različne scenarije delovanja, da se izvlečemo iz krize, zato je potrebno tudi sam naslov prispevka Na robu razumeti večpomenko: na robu prepada, iz katerega ni vrnitve, na robu starega in novega ali pa je rob tista željena točka, ko se bomo iz prepada dvignili na trdna tla. Vsaka od teh razlag je realna in sočasna.

Kelbl

Stroj za izrezovanje odprtin v TO Mojstrana

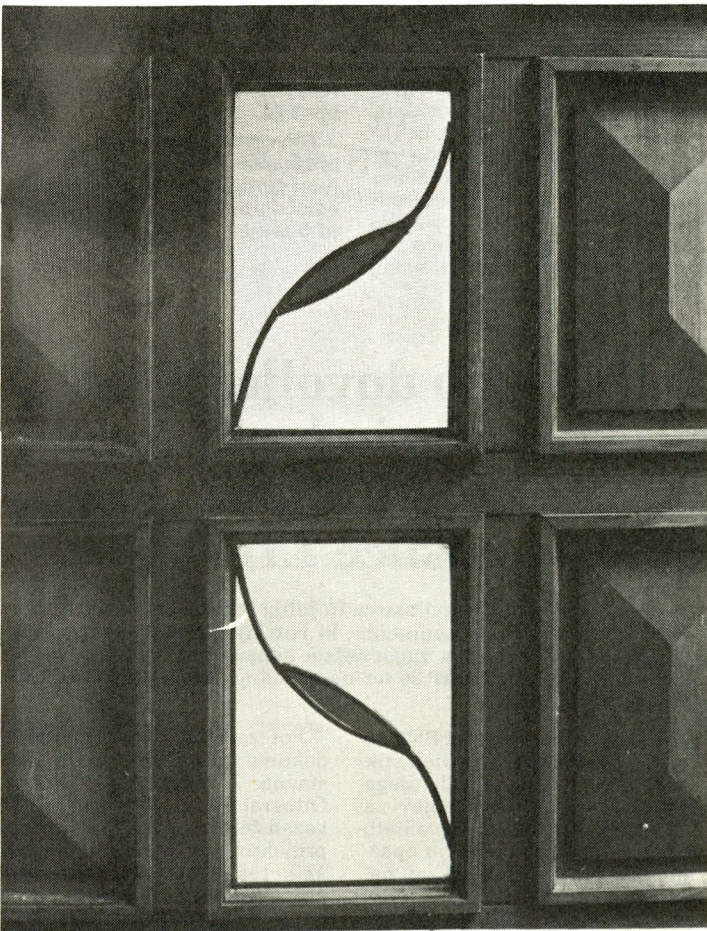
V Splošni obrtni zadrugi Notranjka v Logatcu so nam izdelali stroj NC 2200/2 za izrezovanje odprtin v vratih. Temeljni princip delovanja je v tem: krožna žaga in drobilec izvršita izrez štirikotnih odprtin. Deluje ob pomoči elektronike, po osi x in y. Kotno obračanje za 90° je pnevmatsko. Pogon se izvaja z zobato letvijo in zobnikom, ki omogočata natančno in hitro določanje smeri reza. Osnovna konstrukcija stroja je sestavljena iz podnožja s ploščatimi vodili in zobato letvijo, na katerem se premika s pomočjo elektromotornega pogona. Portalni nosilec, ki nosi agregat s krožno žago, vrši gibanje v smeri x in y. Vlaganje vrat se vrši ročno, prav tako nastavitve do vodil. Stroj je izdelan tako, da je možno obdelovati maksimalno dolžino krila 220 cm in širino 120 cm. Maksimalna debelina kril za izrezovanje je 10 cm.

To so osnovni podatki stroja ter okvirna predstavitev funkcionalnosti. Stroj so izdelali na podlagi domačega znanja in upamo, da nam bo tudi dobro služil. Kaj nas je privedlo do tega, da smo naročili ta stroj? Do sedaj smo delali nefunkcionalno. Opravljali smo izrezovanje z

ročnimi izrezovalkami oziroma krožnimi žagami. Takšni izrezi pa niso bili nikoli natančni, izrezovalke služijo obrtniškim namenom. Poleg tega so se strojčki pokvarili in popravila niso bila poceni. V vogalih smo ročno popravljali kotni izrez, pokazala se je netočnost odprtine. Pri končni montaži letvice za stekla smo opazili odstopanje, to pa je vplivalo v veliki meri na kvaliteto izdelka.

Prednosti tega stroja so očitne. Težaško delo se bo odpravilo. Vse odprtine bodo točne in izognili se bomo dodatni operaciji, ko je bilo treba letvice za stekla vstavljati pred zasteklitvijo. Tako se bodo vrata samo brusila po robovih, pri zasteklitvi pa se bodo vstavile letvice za stekla in stekla v istem času. S tem strojem bomo lahko izrezovali tudi debelejša vrata, takšna, ki jih izdelujejo na zahodnem tržišču. Če hočemo v korak s časom, bomo morali še marsikaj storiti. Če želimo biti z našimi izdelki na tržišču konkurenčni, bodo morali biti le-ti kvalitetni ter cenovno interesantni. Star strojni park je treba menjati z novim. Tisti, ki mu to ni jasno, bo težko proizvajal, še težje prodajal.

Noč

Poleg teh novosti, ki so v prodajnem programu, pa smo razvijali še druge dokaj zahtevne izdelke na področju vrat, ki jih bomo predstavili v naslednjih glasilih.

MIK

Prva pošiljka plošč iz Podnarta

Pred nekaj tedni je iz novega proizvodnega procesa odšla prva pošiljka plošč za nemškega kupca. To je rezultat investicijskih posegov za prestrukturiranje prejšnjega programa, ki ni bil več rentabilen. Proizvodnja v TO Podnart je povsem predrugačena, saj gre za nov izdelek, izdelava lesnih oblog pa zajame le še 55 % prejšnjih kapacitet, ostali izdelki pa so ukinjeni.

Kakšna je lesena plošča in komu je namenjena?

Plošča je enoslojna iz masivnega smrekovega lesa. Optimalno skrojeni elementi se medsebojno lepijo najprej po dolžini z rogljičastim spojem, zatem pa še po širini s topim spojem. Stavljene plošče je potrebno še krpiti, formatizirati s posnetim robom ter končno fino brusiti.

Plošče različnih debelin, širin in dolžin so namenjene najraznovrstnejši uporabi, predvsem pohištvenikom, ki izdelujejo visoko vredno pohištvo iz izključno naravnih materialov.

Investicijska izgradnja, ki se je pričela prve dni marca 1989, je potekala štiri mesece in pol do pričetka poskusne proizvodnje. Operativni načrt je predvideval še krajši termin, vendar so se zadeve zapletle pri dobavi strojev naših domačih proizvajalcev, kar vsi pa so imeli podobne težave. Ne gre jim po dogovoru, ker ne dobijo pravočasno materialov, uvoženih delov ali pa se sami zapletajo pri posebnostih konstrukcije. Tako je izredno zamudil Brest z nanašalcem lepila, Filbo z večlistno krožno žago in Bole z avtomatskim čelilnikom. Še posebno je težavno, ker TO Filbo še vedno ni dobavil stroja HK za dolžinsko spajanje lesa in je potrebno to fazo opraviti na TO Rečica, kar veča stroške.

Po drugi strani pa smo dosegli z izvajalci instalacijskih del in gradbeniki zelo dobro usklajevanje med proizvodnjem in investicijskimi deli, ki je potekalo vzporedno. Spoštovanje rokov je bilo dosledno, izvedba pa kvalitetna. Glavni izvajalci so bili: elektroinstalacije ETP iz Kranja, strojne instalacije Kovinar iz Kočevja, gradnje Gradis z Jesenic. Odsesovalna dela je izvedel naš TOZD Filbo, montažna skupina se je zelo potrudila in še pravi čas oddala naprave, čeprav jih je pestil neredno dobavljeni material. Potrebno je poudariti, da so pri izvedbi filtra napravljene lastne inovacije.

Skrb za celotno investicijsko dejavnost je imela posebna strokovna skupina, ki je izvajala redne operativne posege.

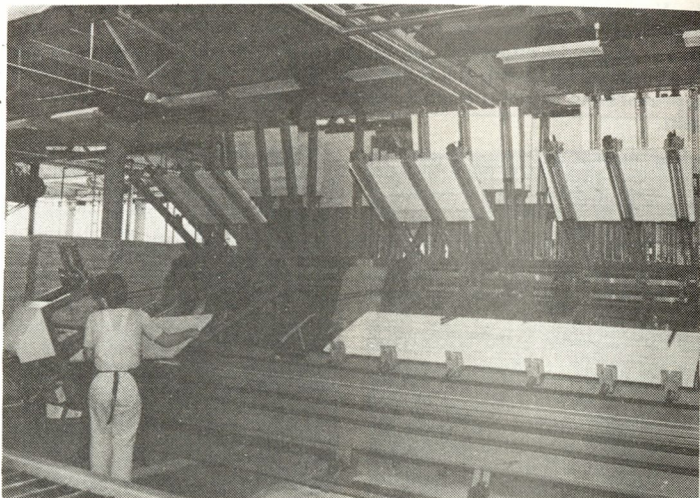
Na ta način je predelovalni obrat v TO Podnart dobil povsem nove, sodobne in kompletne instalacije skupaj z notranjo hidrantno mrežo, požarnim varovanjem in povečano trafo postajo, kar je vse skupaj pogoj za nemoteno in varno proizvodnjanje; zraven je tudi čistilna naprava za čiščenje odpadnih vod.

Seveda pa ni investicije brez spremljajočih težav, ki se porajajo ob zagonih strojev in v načrtovanem postopku tehnoloških faz. Prav pri slednjem so potrebna daljša opazovanja in temeljite analize, da bodo korekcije utemeljene.

Glede na dimenzijske kvalitete zahteve izdelanih plošč se v času poskusne proizvodnje preučuje tudi potrebna kvaliteta in dimenzije vhodne surovine — žaganega lesa smreke. Ugotovljamo, da bodo naročila kupcev zelo različna po dolžinah, debelinah in širinah plošč ter prav tako različna pri kvalitetskih kriterijih. Pri tej proizvodnji ne moremo pričakovati neke več ali manj odredene stalnosti kot npr. pri troslojnih opažnih ploščah, kajti tu gre za širši asortiment po dimenzijah in kvalitetah in ne moremo zastaviti velikoserijskega proizvodnje. Zato bo treba več časa posvetiti pripravi dela na strojih, primernosti vhodne surovine in ustreznosti količin zaloga.

Prvi podatki kažejo, da sedanja napad iz žagalnice v Podnartu ne zajema možnih potreb, predvsem pa je prenizka kvaliteta lesa. Podatki tudi kažejo, da bo najustreznejše »tombante« blago. Zaradi izboljšanja kvalitete bo potrebno dokupovati boljše lesno surovino in s sortiranjem doseči zahtevana razmerja, da ne pride do pretiravanja v preslabo ali predobro stran.

Ko se bodo nabrale izkušnje, bo po nekaj mesecih potrebno

Stiskanje plošč

izdelati interni standard za izdelek »plošča« s tehničnimi in kvalitetskimi določili, osnovanimi na optimalnih dosežkih tega postrojenja. Razmejene tolerance in kategorizirani kriteriji pa bodo dopuščali vhod kupcevih zahtev ali pa tudi ne. Ponovno je treba razmisliti, če bomo proizvajali vse dolžinske dimenzije in druge parametre (izgled površine), predvsem iz stroškovnega vidika. Pred internim standardom pa je seveda potrebno izdelati vso tehnološko dokumentacijo za pripravo proizvodnje.

Nad vse pomembno je, kako zaposleni dojemajo to veliko strukturno spremembo od prejšnje grobe primarne obdelave, na katero so bili navajeni, k sedanji zahtevnejši obdelavi, z izdelkom, ki je sestavni del finalnih izdelkov (pohištvo itd.). Opravljena praksa pri obdelovalnih strojih v TO Tomaž Godec in TO Rečica jim je koristila, toda zares pravi pristop h konkretnemu delu se je pričel pred mesecem dni. Moramo pohvaliti prizadevanje zaposlenih, ki kažejo potrebno pripravljenost in voljo,

da se izurijo na svojih delovnih mestih. Usposabljanje za delo zahteva več premisleka, saj gre za izkoristek pri krojenju in razžaganju lesa, pravo sortiranje pred stiskanjem in po njem, doseganje natančnosti končnih mer plošče in drugo. Sedaj v poskusni proizvodnji je 21 zaposlenih v izmeni, po vključitvi stroja HK in ustavitvi del pri ozkih grlih pa bo prišlo do dokončne razporeditve.

Za zaključek lahko ugotovimo, da je investicija kljub številnim motnjam izvedena ugodno, tako po času kot po vloženih sredstvih. Časovno je izvajanje investicije trajalo le štiri in pol mesece od prihoda prvih instalaterjev do pričetka poskusnega obratovanja. Ob tem je ves čas tekla proizvodnja lesnih oblog z redkimi kratkotrajnimi prekinitvami.

Na vrsti je osvajanje novega programa z vsemi svojimi vplivnimi činitelji, pri katerih bo med odločilnimi ekonomski činitelj in trženje.

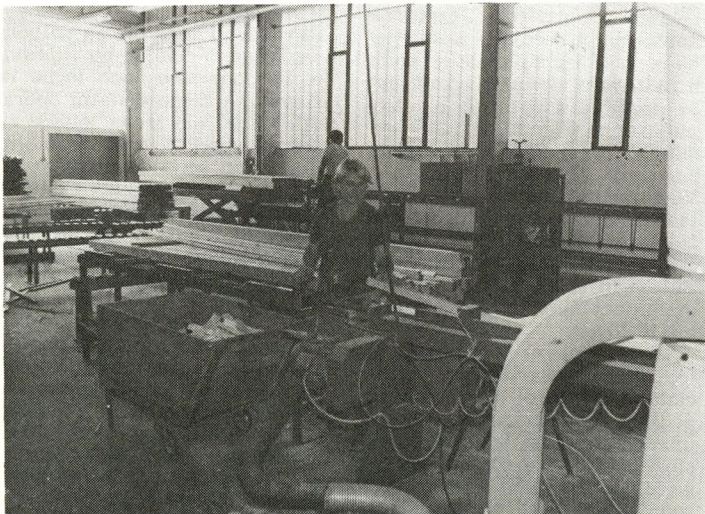
E. Prevc

Dobili smo dovoljenje za proizvodnjo in lepilno dovoljenje za lesene opažne nosilce LIP 20

Za opažne nosilce smo marca in julija letošnjega leta prejeli iz ZRN dva pomembna dokumenta, ki potrjujeta kvaliteto proizvodnje, ob redni kontroli pa zagotavljata konstantno kvaliteto in varnost opažnih nosilcev LIP 20 ter ne nazadnje široko odpirata vrata tudi na tuje tržišče.

Če smo v naši DO LIP Bled že zgodaj spoznali, da je stalen stik z zahtevami oz. kriteriji tujega tržišča eden izmed pogojev za uspešen razvoj in višjo kvaliteto izdelkov, smo na področju opažnih nosilcev LIP 20 tokrat napravili še korak naprej. V ZRN smo za opažne nosilce LIP 20 pridobili Zulassungsbeseheid (dovoljenje za proizvodnjo) in Bescheinigung C (lepilno dovoljenje za tovrstne lepljene izdelke).

Pot za pridobitev omenjenih dokumentov ni bila ravno enostavna. Z institutom FMFA — Ottograf v Stuttgartu smo se povezali že marca 1986, to je v času projektiranja izdelka in tehnoloških rešitev proizvodnje. Tako smo si pravočasno zagotovili vse osnovne napotke, usmeritve ter stroge pogoje za proizvodnjo tovrstnih lepljenih nosilcev. Tehnološki projekt smo izdelali v projektivno razvojnem biroju v sodelovanju s TO Rečica in ga

Priprava lesa za plošče

Bescheinigung C

über den Nachweis der Eignung zum Leimen von
tragenden Holzbauteilen gemäß DIN 1052 Teil 1, Abschnitt 12.1

Der Firma **LIP Bled, Lesna Industrija**
Ljubljanska c. 32
YU - 64260 Bled

wird für Ihren Betrieb in Bled
nach Überprüfung des Fachpersonals und der Werkseinrichtung die Eignung bescheinigt

zum Leimen von Holzschalungsträgern LIP 20 (Z 9.1-217)
einschließlich der Herstellung von
Keilzinkenverbindungen nach DIN 68140

Diese Bescheinigung gilt unter den umseitig genannten Bedingungen bis zum

31. Mai 1994

Stuttgart, den 28.06.1989

Der Direktor
i. A.

Manns
Prof. Dr. Ing. Manns

INSTITUT FÜR BAUTECHNIK

Anstalt des öffentlichen Rechts

1000 Berlin 30, den 17. Februar 1989
Reichpietschufer 74-76
Telefon: (0 30) 25 03-2 92
Teletex: 308258
Telefax: (0 30) 25 03-3 20
GeschZ.: II 21-1.9.1-217

ZULASSUNGSBESCHEID

zulassungsgegenstand: Holzschalungsträger LIP 20

antragsteller: LIP Bled
Lesna Industrija
Ljubljanska c. 32
YU-64260 Bled

geltungsdauer bis: 28. Februar 1994

zulassungsnummer: Z-9.1-217

hiermit werden die

Holzschalungsträger LIP 20

allgemein bauaufsichtlich/baurechtlich zugelassen.

der zugelassene Gegenstand darf nur verwendet werden, wenn seine Herstellung über-
wacht/güteüberwacht ist und dies auf der Baustelle nachgewiesen wird (siehe Allge-
meine Bestimmungen).

Dieser Zulassungsbescheid umfaßt sieben Seiten und zwei Blatt Anlagen, die Bestand-
teile dieses Bescheides sind.

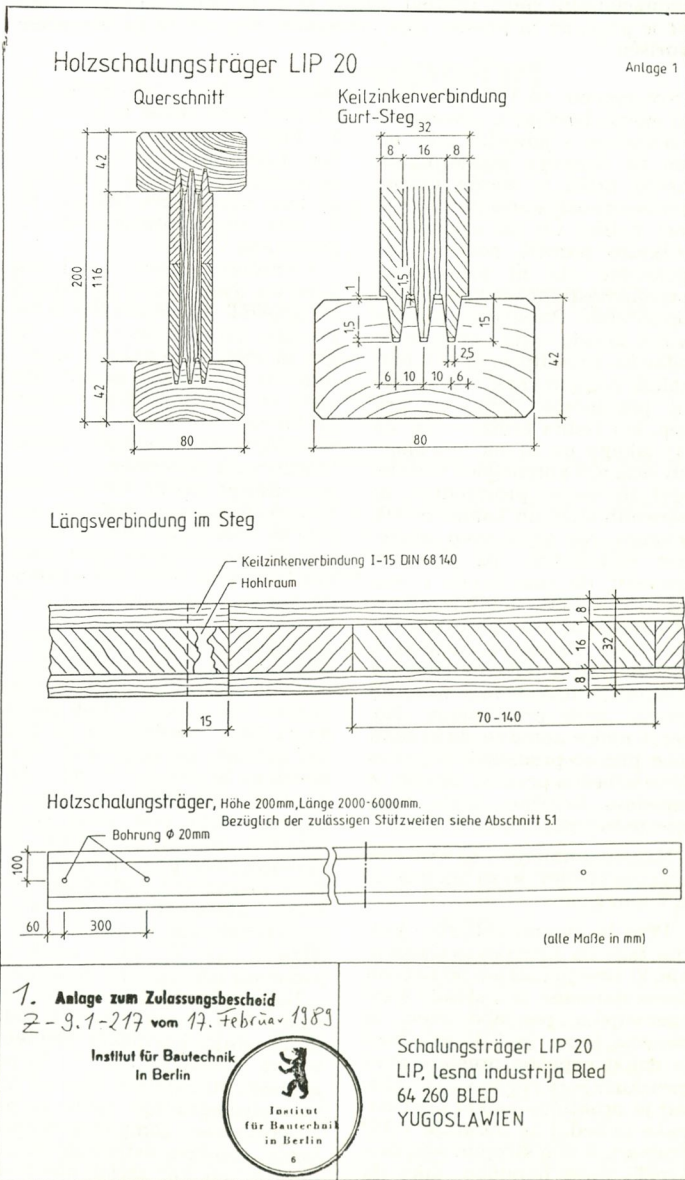
oktobra 1987 posredovali v pre-
gled in potrditev omenjenemu
institutu.

Poskusna proizvodnja je ste-
kla februarja 1988. V času investi-
cijskega izvajanja projekta in
v času poskusne proizvodnje je
pooblaščen strokovnjak z
FMPA proizvodnjo detajlno pre-
gledal in ugotovil nekaj manjših
pomanjkljivosti, ki smo jih
sprotno odpravljali. Prav tako je
izbral nosilce za preiskave, in si-
cer nosilce različnih dolžin z dol-
žinskimi spoji na posebej dolo-
čenih najneugodnejših položa-
jih, ki smo jih skupaj s kon-
strukcijskim načrtom posredo-

preiskavah na FMPA oz.
ZRMK, ki je medtem že osvojil
preizkušanja lesenih opažnih
nosilcev.

Zavedati se moramo, da je po-
trebna za pridobitev omenjenih
dovoljenj kar dolga in trda pot,
da smo za to žrtvovali tudi de-
narna sredstva in da dovoljenje
lahko obdržimo le ob skrbni pro-
izvodnji in redni kontroli in da
ju moramo tudi tržno opravičiti.

Skratka, delati moramo tako,
da bo vsak nosilec v uporabi ka-
kor tudi tisti, ki ga bomo vsakih
2.000 metrov odvzeli za preiska-
ve, vselej opravičil oznako Ū
Z-9,1-217, to je številko Zulas-

vali v omenjeni institut v Stutt-
gart.

Po uspešnih preiskavah smo
poročilo z rezultati posredovali v
Berlin (Institut für Bautechnik),
ki je na podlagi komisijske odlo-
čitve izdal Zulassungsbescheid
— dovoljenje za proizvodnjo.
Vzporedno s tem je tekkel tudi
postopek za lepilno dovoljenje z
dodatnimi pregledi proizvodnje
in same kontrole in končno smo
pred kratkim dobili tudi to dovo-
ljenje.

Veljavnost dovoljenja za pro-
izvodnjo (Zulassungsbescheid)
je 5 let, seveda ob redni interni
kontroli v proizvodnji, uspešnih

sungsbescheida za lesene opa-
žne nosilce LIP 20.

V TO Rečica se zavzemajo za
brezhibno proizvodnjo ob redni
interni kontroli, saj vedo, da le
konstantna kvaliteta zagotavlja
varnost lesenega opažnega no-
silca v uporabi. Proizvodnja teče
z večjimi ali manjšimi prekinit-
vami, kakor to narekujejo potre-
be domačih gradbenih podjetij.
Opažnih nosilcev namreč še ne
izvažamo zaradi cenovnih neskl-
ladij, vendar upamo, da bodo
lahko tudi tuji uporabniki kma-
lu potrdili ustrezno kvaliteto na-
ših nosilcev.

Miran Mozetič

Vedno nekaj novega v TO Filbo

Od takrat, ko se je — približno pred letom dni — situacija na trgu bistveno izboljšala, gledano s stališča proizvodnega programa TO Filbo, se je v naši TO dogajalo marsikaj, kar bi moralo biti deležno precej večje pozornosti in publicitete. Ne vem, kaj je vzrok, da se to ni zgodilo. Lahko pa, da so temu kriva burna dogajanja v naši domovini, ki mečejo sence tudi na sončno stran Alp, na primer sestopanje partije z oblasti, nastajanje novih zvez in novih ustav, mednarodni spori, mitingi, štrajki in še bi lahko naštevali, vendar je prav, da ta prostor raje namenimo dogodkom na domačem dvorišču.

Kot rečeno, se je v tem letu dni močno izboljšala zasedenost proizvodnje z naročili, tako da smo od stalnega pomanjkanja naročil prišli v stanje močne prezasedenosti kapacitet, kar je sicer dobro. Če pa pogledamo strukturo naročil, potem hitro ugotovimo, da ni prilagojena opremljenosti po razpoložljivih kapacitetah. Poleg tega vidimo, da gre za celo vrsto novih proizvodov oz. prototipov, ki bi v normalnih pogojih vsak zase zahteval popolnoma drugačen pristop, kot redna proizvodnja. Za kaj takega pa ni na razpolago niti časa niti potencialov v projektivi in ne v proizvodnji, ni ustreznih strojnih kapacitet niti prostora. No, kljub tako omejenim možnostim, pa moramo ugotoviti, da smo uspeli v letu dni osvojiti vrsto novih izdelkov, od katerih bi vsak zase zaslužil vsaj tako pozornost, da bi se v našem glasilu pojavila njegova fotografija in vest, da je uspešno prestal prvo preizkušnjo. No, ker je malce nerodno, da bi sami sebe preveč predstavljali, naredimo le bežen pregled novosti in zapišimo kritične misli, tam, kjer je to potrebno.

Najpomembnejši so seveda novi tipi strojev, ki so bili izdelani v tem času.

Prvo bi omenil večlistno krožno žago za širinsko razžagovanje, ki smo jo izdelali po načrtih firme Raimann in v skladu s kooperacijsko pogodbo med to nemško firmo in LIP-om. Žaga je dokaj uspešno prestala prvo preizkušnjo in zagon v TO Filbo, saj je praktično stekla brez napake in sedaj že obratuje v TO Podnart. S tem strojem smo zaočkžili našo ponudbo, tako da sedaj lahko nudimo kupcem poleg dolžinskega razžagovanja in spajanja še širinsko razžagovanje, vključno z vsem transportom in sortiranjem, ki sodi v sestav teh linij.

Kot drugo bi kazalo povedati, da smo v tem času izdelali tudi prvo kompletno linijo za spajanje (HK 200), ki vključuje poleg rezkalnega stroja še stiskalnico in transporter. Naročnik linije je bila firma Dimter. Tako se je prvič zgodilo, da smo v ZRN izvozili sestavljen stroj in ne le sestavne dele. Pri vsem tem bi omenil predvsem to, da smo linijo sestavljali v nenormalnih pogojih, pomanjkljivi dokumentaciji, prepozni dobavi nekaterih

sestavnih delov. Le izredni požrtvovalnosti nekaj delavcev iz TO Filbo, ki so delali takorekoč noč in dan, saj je bil pogon stroja opravljen iz sobote na nedeljo ob treh ponoči, gre zasluga, da je bila linija pravočasno odpremljena v ZRN.

Trenutno so v teku zaključna dela na dveh novih linijah za PODNART in RADUŠO. Obe predstavljata za nas novost, saj gre za večje dimenzije, s kakršnimi se še nismo soočili. Pri obeh se zato pojavljajo številni problemi, predvsem spet pomanjkljivi dokumentaciji, nabavi ustreznih materialov in pri organiziranju raznih obdelav pri kooperantih, saj domače kapacitete ne zadoščajo. Večina ovir je sicer že premaganih, toda rokavno bo to pomenilo veliko zamudo, kar se nam gotovo šteje v dobro.

Na področju ventilacije smo v tem obdobju pričeli izdelovati še nov tip filtrov z mehanskim otrsanjem vrečic. Kljub temu da ta filter predstavlja za nas nov izdelek, ga mogoče na tem mestu ne bi omenjal, če ne bi bila pri njegovi izdelavi izvedena v proizvodnji cela vrsta sprememb v odnosu na načrte, ki vsaka za sebe pomeni inovacijo. Toda prizadevni sestavljalci jih zaradi svoje skromnosti niso uveljavljali, kar je nasploh značilno za našo TO, saj je takih in podobnih izboljšav na desetine.

Naj na koncu omenim še, da smo v tem obdobju osvojili tudi proizvodnjo kovinskih elementov za opažni sistem LG, ki po zahtevnosti izdelave niso na nivoju strojegradnje, zahtevali pa so postavitev kompletne tehnologije, izdelavo ustreznih orodij in podobno, kar zaradi množine elementov vendarle predstavlja znaten napor.

Če osvajanje novih izdelkov in novih tipov izdelkov predstavlja sončne plati poslovanja TO Filbo, posebno še, če ob vseh prototipih tudi finančni uspeh ni slab, pa pozornemu bralcu le niso ostale skrite sence, ki nas spremljajo na tej poti. Za vse ostale pa naj jih kljub temu še eksplicitno naštejemo: planiranje, usklajevanje prodaje z razpoložljivimi kapacitetami, izdelava tehnične dokumentacije, nabava surovin in orodja, slaba opremljenost strojne delavnice, predvsem pa za novo proizvodnjo — novo znanje.

S. V.

Zaloge žaganega lesa se na skladišču zmanjšujejo

Najobsežnejši sejem obrti od 8. 9. do 17. 9. 1989 v Celju

Kot nekaj let nazaj, smo tudi letos omogočili na predlog odbora za gospodarjenje vsem, ki so z inovativnimi predlogi prispevali k bolj učinkovitemu delu, ogled Mednarodnega obrtnega sejma v Celju.

Sejem smo si ogledali v soboto, 8. 9. '89, s plačano dnevnicno, vstopnino in prevozom. Ker so bili v letu 1988 le trije predlagatelji, smo povabili še predlagatelje iz l. 1989, ki so bili nagrajeni. Odzvalo se je le pet članov.

Mednarodna obrtna prireditel v dvorani Golovec, ki se je v nedeljo končala, velja za največjo obrtno sejmsko prireditev v Jugoslaviji in je ogledalo razvoja slovenskega in jugoslovanskega obrtništva. Z 22-letno tradicijo je namreč do zadnjega prostega mesta napolnil približno 13.000 m², pokritih in 10.000 m² odprtih površin, v mesto pa privabil preko 500.000 in več obiskovalcev.

Sejem je letos otvoril predsednik GZS, Marko Bulc. Po besedah predsednika Zveze obrtnih združenj Slovenije, Ernesta Draša, je sejem vsako leto večji, razvoj obrtništva pa ne sledi njegovemu napredku, »ker se obrt še kar vrti v začaranem krogu, namesto da bi pomagala iskati izhod iz krize«. Krive so neugodne splošne in gospodarske razmere v državi.

Med razstavljalci je bilo 2.200 predstavnikov iz Jugoslavije, od tujih zastopanj so bile tu Italija, ZRN, Avstrija:

- s ponudbo lesno obdelovalnih strojev (rezkarji, tračne žage, brusilnike, brusilni materiali...)
- opremo za avtomehanične delavnice,
- satelitsko tehniko,
- video in TV aparati,
- offset tiskarskimi stroji,
- hidravlično tehniko...

V sklopu z domačimi razstavljalci pa se je predstavilo še drugih 12 držav, ki so sodelovale z nakupom in prodajo nove in rabljene opreme.

Obiskovalec na sejmu je dobil vtis, da na sejmišču ni nič odvečnega ali naključnega. Mogoče je bilo malo neurejeno po razstavnih dvoranah ali zunanjih prostorih glede namembnosti po strokah. S preureditvijo tega bi bil lahko dosežen večji poudarek glede na namen. Na sejmu so bila zastopana praktično vsa področja od strojne opreme, elektrotehničnih izdelkov (audio-video, računalništvo), bele tehnike, tekstila, do proizvodov umetne obrti (risanje na steklo).

Čeprav se trudijo, da bil bil sejem namenjen razvoju drobnega gospodarstva in sposobnosti obrtnikov, povezovanju obrtniške dejavnosti z industrijo, je bila ponudba zanimiva le za obrtno proizvodnjo in ne toliko za industrijo.

Približno polovica razstavnega prostora je bila namenjena za nakupovanje drobnih uporabnih obrtniških izdelkov od uporabe v gospodarstvu, gostinstvu, do konfekcije, usnjenih izdelkov, pletenin ter bogato in uspešno gostinsko ponudbo.

Tu so se pokazale možnosti za navezovanje novih poslovnih stikov, iskanje idej in izmenjavo izkušenj.

V sklopu s sejmsko prireditvijo so se uvrstili tudi seminarji na temo »Tuja vlaganja v obrt pri nas«, »Uvajanje podjetništva«...

Na koncu prireditve so vsem tistim, ki so predstavili najboljše izdelke, podelili posebna priznanja.

Katalog s pregledom vseh razstavjalcev s ponudbo proizvodov in storitev se nahaja v projektno razvojnem biroju in je na vpogled interesentom.

Ana Šiferer

NAŠI LJUDJE

Le kdo je ne bi poznal — Brancove Minke — po domače Lešnkove, ki je zaposlena na LIP-u v Mojstrani od leta 1962.

Njena delovna pot se je začela na žagi Belca. Delala je v zelo težkih pogojih, v mrazu, na dežju in prepihu. Nič kaj prijetno ni bilo pozimi, toda vztrajala je tudi v najtežjih pogojih.

V letu 1971 se je žaga na Belci uklinila. Delavci so odšli v Mojstrano, kjer so začeli s proizvodnjo vhodnih in garažnih vrat. Sledila je prerazporeditev del in nalog, Minka je začela z embalaranjem vrat. To delo ni lahko, za primer vzemimo, da garažna vrata tehtajo kar 85 kg. A Minka se ni ustrašila tega dela, ki ga je opravljala do lanskega leta.

Čas teče neizprosno dalje. Pri naša nam tudi probleme in razne nevrščnosti. Našo Minko je doletela bolezen in je lani po dolgem času morala v bolnišni

stalež. Ko se je spet vrnila na delo, je rekla: »Ja, zdaj pa res ne bom mogla več embalariti vrat.« Pri 54 letih je prava korenina, koliko mlajših tarna in toži, da ne zmorejo dela.

Ko jo povprašam, kakšne načrte ima vnaprej, odgovori, da odide čez leto dni v pokoj. »Do tedaj me boste pa kje drugje rabili, kajne?« se nasmehne preprosto in iskreno.

In še doda: »Žal ne morem več dvigovati bremen, kakor sem jih včasih. Mlad človek lahko prenaša marsikatero težavo, a z leti pridejo težave, bolezni. Je že tako. Včasih smo morali delati tudi vse sobote, delovni pogoji so bili veliko slabši.«

Še bi lahko pisal o Lešnkovi Minki. Spomnim se, da je ob 40-letnici naše DO prejela medaljo dela. Če jo je kdo zaslužil, jo je prav gotovo ona.

Noč

Podjetniška šola

Današnji čas stalnih družbeno-ekonomskih in tehnoloških sprememb v svetu postavlja pred našo družbo zahteve po nenehnem širjenju količine in kakovosti znanja, kar še posebej velja za zaposlene delavce, ki so temeljni dejavniki ustvarjanja materialne osnove gospodarstva in družbe.

Pogoj za vključitev v svetovne razvojne tokove je predvsem inovativno, učinkovito in konkurenčno gospodarstvo. To terjata nenehno širjenje in poglobljanje znanja pri delu in splošno razgledanost zaposlenih. S prehodom na tržno gospodarjenje bo pomen znanja še večji.

Predavanja so obsegala naslednje teme:

- Primerjalni vidiki podjetništva, doc. dr. Bogomir Kovač
- Motivacija pri delu, doc. dr. Bogdan Lipičnik
- Sociološki vidiki vodenja, prof. dr. Veljko Rus
- Pravni problemi v podjetju, prof. dr. Krešo Puharič
- Strateško planiranje v podjetju, prof. dr. Janez Prašnikar
- Gospodarski problemi v podjetju, prof. dr. Ivan Turk
- Marketing problemi podjetja, doc. dr. Iča Rojšek
- Finance in finačni vidiki v podjetju, prof. dr. Ivan Ribnikar
- Cilji, načrtovanje in izvajanje politike, prof. dr. Mitja Tavčar
- Proizvodni problemi v podjetju, mag. Rudi Rozman
- Načrtovanje delovnih ciljev, prof. dr. Stane Možina

Gost šole je bil mag. Viktor Žakelj, podpredsednik SZDL Slovenije.

Predavanja so bila v predavalnici CIM-a na Bledu. Potekala so tri tedne zaporedoma, in sicer ob četrkih popoldne, petkih ves dan in ob sobotah popoldne. Udeležilo se jih je 39 zaposlenih — vsi vodilni delavci ter več vodstvenih in mladih strokovnjakov.

Podjetniška šola je namenjena predvsem za vodilne delavce in tudi mlade, perspektivne kadre. V programu ni toliko specializiranih tem, temveč teme, s katerimi želijo vplivati na strateški način mišljenje in delovanja pri vodstvu podjetij.

Posredovane so bile tiste proizvodne, tehnološke, marketinške, poslovno-organizacijske in psihološke informacijske teme,

Reforma gospodarskega sistema omogoča uveljavljanje tržnih odnosov. Trg postaja vse manj državno reguliran, kar velja tudi za organiziranost podjetij, zato se naša odgovornost za lasten razvoj še povečuje. Povečuje se tudi vloga poslovnih in strokovnih kadrov, kar naj bi vplivalo na učinkovito upravljanje.

Smo na te spremembe dovolj pripravljeni?

Zanesljivo še ne, ker visoko razviti tržnoekonomski odnosi zahtevajo daljšo temeljito pripravo.

Prav zato smo v sodelovanju z Ekonomsko fakulteto Borisa Kidriča iz Ljubljane junija letos organizirali Podjetniško šolo.

ki so za strateški način mišljenja in delovanja najbolj pomembne.

V naši delovni organizaciji posvečamo veliko skrb izobraževanju zaposlenih, zato smo se odločili, da organiziramo Podjetniško šolo v delovni organizaciji in s tem omogočimo udeležbo čimvečjemu številu zaposlenih in to v času dejanskih priprav na prehod k tržnemu gospodarjenju.

Posamezna predavanja in celotni program je bil zelo kvalitetno izveden. Zato menimo, da je namen Podjetniške šole dosegel svoj cilj in upamo, da bo pridobljeno znanje tudi v veliko pomoč pri novem, učinkovitejšem načinu dela.

Blaužvič

Več kot 17 let je Minka embalarila vhodna in garažna vrata

ICSID Interdesign

*Yugoslavija '90
Nova Gorica*

Interdesign delavnica

Društvo oblikovalcev Slovenije kot aktivni član SPUD-YU in mednarodna organizacija ICSID namerava organizirati tri INTERDESIGN WORKSHOPS do leta 1991, ko bo v Ljubljani 17. kongres ICSID Ljubljana 91 z geslom: »Na križišču — design za razvoj« — mednarodni kongres oblikovalcev.

— Prvi Interdesign je namenjen pohištvu in lesni industriji in bo julija 1990 v Novi Gorici

— Drugi Interdesign bo namenjen športu in športni opremi, predviden v jeseni 1990 v Radovljici

— Tretji Interdesign pa bi bil namenjen turizmu in ekologiji (tema in termin še nista definirana)

Interdesing delavnice so v svetu že uveljavljene, predvsem v zahodnih razvitih deželah, pa tudi že v Sovjetski zvezi, DDR in Madžarski, kjer so bili rezultati ugodno sprejeti.

V obliki delavnic se oblikovalci iz vseh dežel po svetu družijo in rešujejo konkretne probleme okolja, družbe ali konkretnih proizvajalcev, ki so navadno sponzorji Interdesing delavnice.

Uspeh delavnic je v veliki meri odvisen od posrečenega izbora teme, ki zadevajo posameznika in družbo, kjer oblikovanje lahko prispeva k hitri rešitvi problema v dokaj kratkem času. Obenem je lepa priložnost, da spoznamo metode, ki so uveljavljene v svetu, našim oblikovalcem in gospodarstvu pa so premalo znane. Zatorej lahko smatramo, da je delavnica tudi vzgojno-izobraževalna akcija.

Interdesing delavnico nadzorujejo in vodijo predstavniki ICSID. Tuji oblikovalci so povabljeni in izbrani s pomočjo med-

1. Priprava in uživanje hrane
2. Rastoča oprema otroškega ambienta od 0 — 12 let
3. Spanje, počivanje večnamenski pohištveni elementi (LIP Bled)
4. Pohištveni elementi za dnevno počivanje
5. Kovinsko pohištvo
6. Pohištvena oprema za eksterier

Delavnica bo od 2.—17. julija 1990 v Novi Gorici. Mesto dogajanja Interdesing delavnice je bilo izbrano zaradi ugodnih možnosti delovanja (srednja lesna šola), kjer je na razpolago mizararska delavnica in učilnica ter šolski dom za bivanje udeležencev.

narodne organizacije ICSID (International Council of Societies of Industrial Design).

INTERDESIGN — YUGOSLAVIA 90, NOVA GORICA je prva mednarodna delavnica industrijskega oblikovanja v Jugoslaviji in je posvečena pohištveni industriji. Za izvedbo Interdesigna so bili pridobljeni sponzorji, katerih oblikovalci bodo sodelovali na delavnici:

1. ALPLES Železniki
2. INTERTRADE — IBM Ljubljana
3. JAVOR Pivka
4. LAMA Dekani
5. LIKO Vrhnikar
6. LIP Bled
7. MARLES Maribor
8. MEBLO Nova Gorica
9. NOVOLES Novo mesto
10. SLOVENIJALES — TRGOVINA Ljubljana
11. STOL Kamnik

Teme Interdesing delavnice so bile sestavljene s sponzorji, in sicer:

Po končani delavnici bodo delala oziroma ideje reprezentirane v obliki razstave in poročila. Izdelana je bila grafična podoba Interdesing ter izvedena promocija Interdesigna v Nagoyi — Japonska, kjer je bil v oktobru 16. Mednarodni kongres oblikovalcev ICSID.

Papler

Seča pri Portorožu!

Preživljali smo sedemdnevno poletno šolo v naravi.

Bivanje v čudovitem Lipovem domu na vrhu hriba je bilo nekaj posebnega. Pogledi so nam na jugovzhodu segli proti Sečoveljskim solinam. Ležijo ob ustju Dragonje, danes še edine v naravni podobi ohranjene reke. Sečoveljske soline so največje solinsko področje na istrski obali. Sprva so se zajedale daleč v dolino Dragonje, zaradi rečnih nanosov pa so se selile vse bolj proti morju.

Tod solinarji tesno živijo z morjem; srečni so, če jim morje, sonce in veter obrodijo dobro solinsko letino.

Blizu Solin je tovarna začimb, Droga.

Vonj sveže pražene kave in vonj začimb seže daleč naokoli.

V daljavi smo opazovali mesti Portorož in Piran.

Piran je staro mesto z bogato preteklostjo. Tam se je rodil vio-

linist Tartini, v Padovi pa je ustanovil glasbeno šolo, katero so obiskovali učenci iz vse Evrope.

Mesto Piran je znano še po turizmu, akvariju in Pomorskem muzeju. Pri ogledu muzeja so nas posebno zanimali modeli nekdanjih bojnih ladij.

Vsakodnevno kopanje ob Marini nas je razveseljevalo. Skoraj vsi smo se naučili plavati in smo znanje v plavanju utrjevali.

Težko smo čakali preizkus plavanja in tek štafet z nalogami o znamenitostih obmorskih krajev, ki smo jih spoznali.

Za vse nas je bila to preizkušnja znanja. Še težje pa smo čakali na razglasitev rezultatov. Razvrščeni smo bili v petnajst ekip, zmagala je ekipa 4. a razreda, druga je ekipa iz Bohinjske Bele in tretja ekipa iz Ribnega, na četrtem mestu pa smo bili spet Blejci.

Hrana je bila dobra, zato smo

prav vsi radi jedli. Kuharici sta bili res čudoviti.

Tovarišice in tovariši pa so skrbeli za naše dobro počutje. Vsi smo bili zdravi.

učenci 4. a razreda
OŠ prof. dr. Josipa
Plemlja Bled

Ogledali smo si tudi Koper. Mesto Koper ima zelo staro zgodovino. Najprej smo se zapeljali v luko. Tam je bilo polno večjih ladij. Z njih so natovarjali in iztovarjali razno blago. Blago so raztovarjali velikanski pajki. Zraven pajkov so bila skladišča za generalni tovor, sipki — razsuti in za tekoči tovor. Vse delo je mehanizirano. Luka Koper je najmlajša luka v Jugoslaviji, saj je stara samo trideset let. Druge starejše luke pa so stare od petdeset do sto let.

Luka v Kopru pa je tudi največje kontejnersko pristanišče v Jugoslaviji. Prevoz v kontejnerjih je zelo uporaben, ker morska voda ne more škodovati tovoru.

Po ogledu luke pa smo spoznali še nekaj stoletij stare stavbe, Pretorsko palačo, vodnjak, ...

Ta ogled je bil vsem zelo všeč.

učenci 4. razreda
OŠ. Bohinjska Bela

Na poti v šolo v naravi smo se ustavili v Postojni. Tam smo si

Kolektivno LIP Bled se zahvaljujemo za prijetno bivanje v njegovem počitniškem domu v Seči.

Tovarišu Lavriču pa prisrčna hvala za vso skrb za vse nas.

Spomin na počitnice

Bilo je vročega avgustovskega dne. Sedel sem v utici na našem vrtu in glasno razmišljal: »Le kaj naj počnem danes popoldne? Naj se grem kopat k Savi ali naj ostanem doma in do konca preberem knjigo? Saj res, kaj če bi s sosedovim Boštjanom odšel nakladat seno?«

Ko sem proučil to idejo, se mi ni zdela preveč dobra. Da bi jaz nakladal seno, v tem groznem času? Ne, to že ne gre.

Sestra, ki je slišala moje razmišljanje, mi je odgovorila: »Če hočeš, greš lahko z mojimi prijateljicami v Ljubljano!« Takoj sem se spomnil zadnjega takšnega obiska. Ustavili smo se v vsaki trgovini, sestra in njene prijateljice so pomerjale obleke, se spraševale druga drugo za mnenje itd. Če bi ob vsem tem vsaj kaj kupile! Ne, to že ne bo dobra ideja.

Saj res, zakaj pa ne bi šel v Grajsko kopališče? Simon, moj bratranec, tam dela, zastoj bi me spustil noter. Ja, kar v Grajsko jo bom mahnil. Že od daleč sem zagledal jezero, ki se je bleščalo v soncu. Še malo in že sem se s svojo Hondo, kakor imenujem svoje kolo, ustavil pred vvhodom v kopališče. »Zdravo!« sem poln energije zavpil Simonu. »Haj!« mi lenobno odgovori. »A' je veliko folka?« vprašam, ko zaklepam kolo. »Da,« je Simon redkobeseden. Razumem, tudi jaz bi bil, če bi moral

sedeti ves dan in niti enkrat skočiti v vodo. Brisačo odložim na pesek in stečem. Pred menoj je samo jezero. Že sem tu, kakšna osvežujoča voda! Vrsta za tobogan se vleče po polovici plaže. Splača se čakati, če se potem, ko si na toboganu, pohvališ s kakšnim posebnim spustom.

Nastavim se sončnim žarkom, ki neusmiljeno žgejo mojo porjavelo polt. Vse naokoli kričanje, v različnih jezikih, smeh, nekateri kartajo, drugi berejo, tretji pa spet igrajo odbojko. Prijatelj Franjo, ki oddaja čolne, mi posodi enega in že se prevažam po jezeru. Le kaj je lepšega kot sedeti v čolnu in občudovati lepoto? Ko priveslam nazaj, mi Simon odstopi svoj sedež in že se trgam kopališke karte. Sedaj imam čas, da opazujem ljudi. Prihajajo otroci, njihovi starši ter frajerji na motorjih. Sonce izgublja svojo moč, kopalcev je vedno manj. Na koncu ostaneva samo še midva s Simonom. Pomagam mu pospraviti ležalnik in pobrati odpadke. Kopališče je sedaj samo najino. Skačeva v vodo, spuščava se po toboganu in nazadnje vsa zadihana obleživa v pesku.

»Super je, kajne?« se nasmehne Simon.

»Da, počitnice so res najboljša stvar,« mu odvrnem, oba se zagledava v jezero.

Uroš Beravs
5. r. OŠ Bled

Kjer je volja, je pot

9. novembra letos sem se udeležila Glasove preje, srečanja s podpredsednikom SZDL Slovenije Žakljem in ljubljanskim nadškofom Šuštarjem. Pogovori so se odvijali na tem Glasovih cerkev v prenovitvenem času. Za kraj srečanja so si izbrali Ribno, v novem Kompasovem hotelu smo prisluhnili zelo živahnemu razgovoru.

Vemo, da se je v zadnjem času cerkev precej odprla svetu in dogajanjem v njem. Tako se zavze-

ma za mirno in svobodno sožitje, za demokratičen pluralizem in odpravo razprtij.

Osnovna nit Glasove preje je bila čisto jasna: ostrih mej med strankami in cerkvijo ni več. V naši družbi si vsi želimo, da bi iz vsesplošne krize vendarle našli izhod in to vsi ljudje, ne glede na prepričanje in verovanja. V vsakem človeku je nekaj dobrega, v njem mora zmagati volja in kjer je volja, je tudi pot.

Vesna

ogledali Postojnsko jamo, ki je znana po vsem svetu.

Domačin Luka Čeč jo je odkril leta 1818. Jama je izdolbena reka Pivka. Jama je dolga 18 km, 5 km pa je urejenega turističnega dela. Z vlakom smo se vozili 3 km, 2 km pa smo prehodili peš. V jami je stalna temperatura 8°C. Jama je povezana z jamo Pivko in Črno jamo. Po svetu pa slovi tudi človeška ribica — prebivalca jam in stalagmita, imenovana diamant in briljant.

Naš naslednji postanek je bil grad Socerb. Z avtobusom smo se peljali skozi kraje Senožeče, Divačo do Kozine in zavili na stransko cesto za grad Socerb. Grad so sezidali kmetje — tlačani. Stoji že mnogo stoletij. Tak kot je danes, je nastal v srednjem veku.

Hrbet trdnjave varuje prepad, ki se strmo odpira v 400 m visok kraški rob. Grad Socerb je bila trdnjava med Beneško republiko in Avstrijo. Večkrat je menjal gospodarja. Ima več grajskih stopenj, nazidkov, masivnih branikov, strelnih lin in napuščev.

Grad Socerb je tudi lepa turistična razgledna točka. Lahko vidimo Trst, zalive, morje, vasiče, drage, ... Žavlje, Milje, Koper, Izolo, Piran in Šavrinsko gričevje.

učenci 4. razreda
osnovne šole Ribno

Sindikalni izlet zaposlenih v TO Podnart

Zaposleni v TO Podnart smo se odločili, da spoznamo še delček Štajerske pokrajine. 21. oktobra smo se odpeljali na ekskurzijo v Tovarno stavbnega pohištva Radlje in jo združili še s prijetnim izletom na Roglo.

Ob 6. uri je odpeljal avtobus iz radovljiške avtobusne postaje. V Kranju smo pobrali še zadnja potnika. Tudi letos, tako kot leta nazaj, smo ugotovili, da nas je le 17 s šoferjem seveda. Sonce, ki je kmalu pokukalo izza gora, nam je oznanjalo lep dan. Peljali smo se mimo Brnika, skozi Tuhijsko dolino do Celja. Tu smo imeli kratek postanek za nakup posode v trgovini EMO. Po dobri uri vožnje skozi Maribor, mimo dravskih elektrarn, smo prispeli v Tovarno stavbnega pohištva Radlje Podvelka. Ogledali smo si proizvodnjo lepljenih plošč, ki se od naše razlikuje le v raznovrstnosti artiklov. Izdelujejo tudi različne vrste in dimenzije oken. Zahvalili smo se za predstavitev proizvodnje in se poslovili. Odpeljali smo se do Lovrenca in od tu proti Rogli, 1517 m visoki planoti, ki se dviga v osrčje Pohorja. Dolgo smo se vozili po makadamski, zelo ozki in strmi cesti, preden smo prispeli na vrh. V hotelu Planja smo imeli kosilo. Že ob prihodu smo lahko opazili, da je Rogla zanimiv turistični kraj, saj je tu razvit letni in zimski turizem. Tudi gostov ta dan ni manjkalo. Kasneje smo lahko ugotovili da imajo gostinske usluge precej cenejše kot mi na Gorenjskem. Čas nas je že priganjal, saj smo imeli v načrtu še ogled kraške jame Pekel pri Šempetru v Savinjski dolini, zato smo se poslovili. Mračilo se je že, ko smo se pripeljali do določenega kraja in peš odšli skozi gozd do jame Pekel. Tu nas je sprejel prijazen oskrbnik in jamar, ki nas je tudi peljal v jamo. Jama sestavlja mokra in suha jama. V spodnjem delu teče potok Peklenščica, tu je tudi sotočje dveh potokov in 4 m visok slap. Jama krasijo čudoviti kapniki, stene pa so prevlečene s sigo. V zgornji suhi del jame smo se povzpeli po strmih stopnicah. Je edina slovenska jama, v kateri so našli pračlovekove ostanke. Skozi umetno izdelan izhod smo prišli spet na površje. Zanimivo si je bilo ogledati to edino turistično urejeno kraško jamo na Štajerskem. Bila je že tema, ko smo se odpeljali proti Gorenjski. Za dobro razpoloženje je skrbel »brusač« Janez, ki nas je s svojimi »štosi« vso pot zabaval. Da pa ne bi bili prezgodaj doma, smo se ustavili še v Kropi, kjer smo večerjali. V prijetnem razpoloženju smo se odpeljali proti domu.

Mislím, da letošnja ekskurzija in tudi izlet ni bila slaba zamisel in da smo skupaj preživeli še en lep dan.

Anki

Sprejet je zvezni zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja

V letošnjem letu je zvezna skupščina poleg zakona o podjetjih sprejela še en, za delavce v podjetjih izredno pomemben zakon, to je zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja, ki je začel veljati 14. 10. 1989. Na podlagi tega zakona moramo v Sloveniji najkasneje do konca marca 1990 sprejeti tudi republiški zakon o delovnih razmerjih, nakar bomo morali svoje akte uskladiti tudi v podjetjih.

Rada bi vas opozorila vsaj na nekatere najbolj pomembne novice, ki jih je prinesel zvezni zakon.

Po sprejetju ustreznih zakonodaj v podjetju delavci ne bomo več sklepali delovnega razmerja z delavci, ampak bomo sklepali delovno razmerje s podjetjem. Delovno razmerje bo sklenjeno z dnem, ko bo delavec nastopil delo, ne pa z dnem, ko je podpisal izjavo, da pristopa k samoupravnemu sporazumu o združitvi, tako kot je to veljalo doslej.

Delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi bo sprejimal delavski svet podjetja na predlog direktorja podjetja. Ob izbiri ne bo več potrebno pridobivati raznih mnenj SZDL, kot je to veljalo do sedaj.

Zaradi nujne potrebe delovnega procesa in organizacije dela je delavec lahko razporejen na vsako delovno mesto, ki ustreza stopnji strokovne izobrazbe za določeno vrsto poklica, znanju in zmožnostim. Sklep o razporeditvi bo sprejel direktor oz. pooblaščen oseba in ne več odbor za delovna razmerja kot je to veljalo doslej.

Zakon pa precej natančno ureja probleme okrog tehnoloških viškov delavcev. Delavcu ne more prenehati delovno razmerje, dokler podjetje ne zagotovi ene od naslednjih pravic:

- pravice do dela v drugi organizaciji
- pravice do prekvalifikacije oz. dokvalifikacije
- pravice do dokupa delovne dobe, če mu manjka do 5 let pokojninske dobe za uveljavitev starostne pokojnine
- pravice do enkratnega namestila
- drugih pravic v skladu z zakonom

Novost je tudi pri razporeditvi delovnega časa. O tem s sklepom odloči direktor podjetja, enako velja tudi za delo, daljše od polnega delovnega časa, ki pa ne sme trajati več kot 10 ur na teden.

Letni dopust se lahko koristi v največ dveh delih.

Delavka med nosečnostjo ali z otrokom do 2 let ne smejo delati dlje od polnega delovnega časa, pa tudi ne ponoči. Če pa ima otroka starejšega od enega leta, pa lahko dela ponoči samo na podlagi njene pisne zahteve. Med nosečnostjo in porodom ima delavka pravico do porodniškega dopusta, ki traja nepretrgoma najmanj 270 dni. Eden izmed staršev z otrokom do enega leta pa ima pravico delati polovico delovnega časa, če to zahteva.

Delavcem pripada za delo osebni dohodek v skladu s splošnim aktom. Pripada jim osebni dohodek kot del dohodka oz. dobička, ki je v sorazmerju z njegovim prispevkom. O prispevku delavca pri delu odloča poslovodni organ. Osebni dohodek se izplačuje najmanj enkrat na mesec.

Zakon pa prinaša veliko novosti tudi na področju odgovornosti za delovne obveznosti. Disciplinskih ukrepov je manj. Zakon govori le še o javnem opominu, denarni kazni in prenehanju delovnega razmerja. Denarna kazen se lahko izreče največ v višini do 15 % akontacije mesečnega osebnega dohodka in to največ za dobo šestih mesecev.

Ukrep prenehanja delovnega razmerja se v skladu z zakonom izreka za tiste kršitve, ki jih zakon sam našteva, pa tudi za druge kršitve, ki bodo kot hujše določene v samoupravnem splošnem aktu.

Prenehanje delovnega razmerja bo lahko izrekala le disciplinska komisija, medtem ko bo javni opomin in denarna kazen lahko izrekal direktor podjetja, ki bo tudi odločal o disciplinski odgovornosti.

Zakon prinaša pomembno novost tudi pri prenehanju delovnega razmerja brez privolitve delavca. Na tak način preneha delo delavcu, ki je neopravičeno izostal z dela 5 delovnih dni zaporedoma, kakor tudi v primeru, če noče delati na delovnem mestu, na katerega je razporejen. Delovno razmerje pa mu preneha tudi, ko dopolni 40 let delovne dobe ali 65 let starosti. Zakon določa še nekatere druge načine prenehanja delovnega razmerja.

Povsem na novo pa je v zakonu urejena kolektivna pogodba. S kolektivno pogodbo bodo urejene pravice in obveznosti delavcev v podjetjih. Tako bo vsebovala določbe o načinu in obsegu uveljavljanja pravic, določenih z zakonom in drugih pravic, ki so pomembne za delavce, organizacijo in delodajalca ter o načinu in postopku reševanja medsebojnih sporov. Urejala pa bo tudi tiste pravice in obveznosti delavcev, za katere je predpisano, da jih uredi organizacija s splošnim aktom.

To je le nekaj novosti in značilnosti novega zveznega zakona o pravicah iz delovnega razmerja. Nekatere novosti bo prinesla tudi republiški zakonodaja, tako da nas tudi v podjetjih čaka še precej dela, preden bomo uskladili svoje akte z vso veljavno zakonodajo.

Kunej

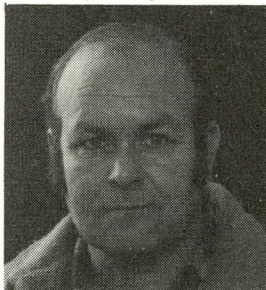
V slovo

V nedeljo, 23. 5. 1989 v zgodnjih jutranjih urah je prišlo do hude prometne nesreče na Pokljuki, kjer so izgubili življenje trije naši sodelavci: Sonja ČUDEN, Anton MUROVEC, in Davorin ZALOKAR.

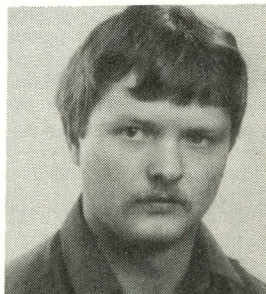
Sonja Čuden

se je v naši delovni organizaciji zaposlila leta 1984 na delih in nalogah »tehnolog III«. Bila je vestna, poštna, ambiciozna sodelavka z mnogo znanja in volje do dela. Za delo je znala poprijeti tudi izven delovnega časa, če je bilo potrebno.

Anton Murovec

se je zaposlil v naši temeljni organizaciji leta 1967 kot vzdrževalec v tedanjem vzdrževalnem obratu. Ko se je ustanovil obrat ISO-SPAN pa je odšel na delovno mesto skladiščnika rezervnih delov pri strojnem in elektro vzdrževanju. Vsa dela je opravljal vestno in z vso odgovornostjo, kot skladiščnik pa je bil izredno natančen, kar je za skladiščnika rezervnih delov izredno pomembno.

Davorin Zalokar

je prišel v našo temeljno organizacijo leta 1985, potem ko je opravil pripravniško prakso. Kot kemijski tehnik je opravljal dela in naloge laboranta. Delo, ki mu je bilo zaupano, je opravljal natančno in s polno mero odgovornosti. Zapustil nas je prav sredi urejanja novega laboratorija pri katerem je s svojim strokovnim znanjem in s svojimi idejami aktivno sodeloval.

Slavko Zalokar

je omahnil v smrt 25. 6. 1989. V kolektiv LIP Bled, TO »TOMAŽ GO-DEC« je prišel leta 1978 in sicer v obrat opažnih plošč. Delal je na več delovnih mestih, nazadnje kot embaler plošč. Bil je skromen in tih, svoje delo pa je opravljal v zadovoljstvo vseh. Dela ni nikoli zavrnil, čeprav je bilo potrebno delati dalj kot osem ur.

Za njihovo delo v naši temeljni organizaciji smo vsem dolžni izreči zahvalo. Ohranili jih bomo v trajnem spominu kot dobre sodelavce in prijatelje.

V mesecu februarju smo se na pokopališču v Bohinjski Bistrici poslovili od našega upokojenega sodelavca **Alojza Žvana** iz Bohinjske Bistrice. V naši temeljni organizaciji se je zaposlil leta 1960. Delal je na skladišču hlodovine kot zakladalec hlodov in kot popravljalec lesa za lesno volno. Opravljal je tudi delo transport hlodov s konjsko vprego, saj je bil to v tistih časih edini transport. Leta 1967 se je upokojil.

12. 2. 1989 smo se na pokopališču v Bohinjski Bistrici poslovili od našega upokojenca **Alojza Mencingerja**. V naši delovni organizaciji je začel delati 1946 leta, najprej kot garterist, nato pa kot kurjač parnega kotla. To delo je opravljal vse do svoje upokojitve leta 1961.

20. 6. 1989 smo se na pokopališču v Srednji vasi poslovili od naše upokojenke **Francke Langus**. V naši delovni organizaciji je delala več kot petnajst let, vseskozi v obratu opažnih plošč. Delala je predvsem pri narezu srednjega sloja, če pa je bilo potrebno pa tudi pri drugih delih in nalogah.

Stanje zaposlenih za mesec oktober 1989

	delavcev	pripravnikov
TO Tomaž Godec	407	
TO Rečica	322	5
TO Mojstrana	93	3
TO Podnart	72	
TO Filbo	116	
DSSS	154	19
Skupaj	1164	27

Upokojili so se

V TO »TOMAŽ GODEC« Boh. Bistrica se je v letu 1989 upokojilo lepo število sodelavk in sodelavcev. Velika večina od njih je delala v naši temeljni organizaciji dolgo vrsto let, tako da je njihov prispevek k razvoju naše TO izredno velik:

Alojz Sitar

je bil zaposlen v naši TO od leta 1966 v oddelku investicij in vzdrževanja kot vodja kotlovnice in kompresorske postaje.

Veronika Arh

se je zaposlila v naši TO leta 1956. Delala je v obratu opažnih plošč na delih in nalogah sestavljalec plošč.

Marija Mavrer

je bila zaposlena v naši TO od leta 1976 dalje kot čistilka v oddelku za splošne zadeve.

Marija Repinc

se je zaposlila v naši TO leta 1978 v obratu opažnih plošč kot sorter desk.

Maks Kos

je delal v naši TO od leta 1959 v obratu opažnih plošč na delih in nalogah pomočnik nareza srednjega sloja.

Metod Malej

je bil zaposlen v naši TO od leta 1955 na delih in nalogah vodja kontrole kvalitete.

Janez Medja

je bil zaposlen od leta 1962 v vzorčni delavnici kot modelni mizar.

Anton Zupanc

se je zaposlil leta 1977, delal je na delih in nalogah upravljalec čelilnika v obratu pohištvo.

Franc Debeljak

se je zaposlil v naši TO leta 1971, delal je v oddelku priprave proizvodnje kot skladišni delavec.

Štefan Fujs

je prišel v našo TO leta 1961, nazadnje je delal kot sušilničar v oddelku priprave proizvodnje.

Sonja Pretnar

se je zaposlila leta 1955, delala je kot upravljalec VKŽ TORWEGE v obratu opažnih plošč.

Janez Kovačič

je bil zaposlen v naši TO od leta 1956 kot vodja vzorčne delavnice v oddelku priprave proizvodnje.

Anton Žmitek

se je zaposlil leta 1972 v obratu opažnih plošč na delih in nalogah sorter desk.

Franc Arh

je prišel v našo TO leta 1962, delal je na delih in nalogah modelni mizar v vzorčni delavnici

Marija Dobravec

se je zaposlila v naši TO leta 1973 na delih in nalogah sestava končnic in omarič v obratu pohištvo.

Marija Tavrlani

je prišla v našo TO leta 1954, delala je v obratu opažnih plošč na delih in nalogah pomočnik upravljalca VKŽ.

Ob odhodu v pokoj se vsem našim sodelavcem za njihov trud, ki so ga vlagali pri svojem delu zahvaljujemo. Želimo jim, da bi zadnjo etapo življenjske poti, ki naj bo predvsem zdrava, aktivno in čim daljše srečno preživeli. Veseli pa bomo, če se niti, ki smo jih tekom let stkali, ob odhodu v pokoj ne bodo prekinile. Kadarkoli nas bodo obiskali bomo veseli, saj bomo vedeli, da so nas obiskali prijatelji, s katerimi smo preživeli veliko delovnih dni in tudi prijetnih trenutkov.

V TO PODNART

Sašo Kavčič

se je zaposlil v LIP, TO Podnart leta 1975 kot skladišni delavec. Opravljal je različna dela in naloge od pomočnika cepilničarja, vezalca oblog do krojilca kratic, katera je opravljal vse do letošnjega marca, ko se je zaradi bolezni moral invalidsko upokojiti.

Alojz Ferkulj

je prišel v našo temeljno organizacijo konec leta 1976. Zaposlil se je kot skladišni delavec. Po opravljeni polkvalifikaciji za lesnega delavca je bil razporejen na cepilno tračno žago, kjer je delal do junija 1989, ko se je starostno upokojil.

Ivanka Miklavčič

se je leta 1962 zaposlila v LIP-u Podnart kot kuharica. Opravila je interno kvalifikacijo za razvrščevalca lesne stroke in se zaposlila v proizvodnji. Opravljala je različna dela in naloge na skladišču žaganega lesa, od skladiščne delavke, razvrščevalke in merilke žaganega lesa, do manipulantke žaganega lesa, kjer je delala do letošnjega oktobra, ko je bila zaradi bolezni invalidsko upokojena.

ADIJO VSEM!

ODHAJAM V POKOJ IN PRAVZAPRAV NIMAM DRUGEGA REČI, KOT DA SE ZAHVALJUJEM VSEM, KI SO ME PRENAŠALI IN OPRAVIČUJEM VSEM, KATERIM SEM BILA V NADLEGO.
LEPO SE IMEJTE IN PRISRČEN POZDRAV!

SILVA JEGLIČ

Domovini pesem poklanjam

*Domovina je polje, travnik, reka,
velika njiva, kjer žito za kruh nam zori.
Je sinje nebo in pesem vetra, ko se v
gmajnah podi. Domovina je oče, mati, otroci,
sosedje ... domovina smo mi vsi.*

*Domovina je tvoja in moja vas, naše mesto,
velika tovarna, moderna šola in gore —
ponosni zaklad, gozdovi šumeči in topel
košček morjá. Je pesem sonca in dežja
in vsaka stvar zase pové, da tu sem rada
doma!*

*Domovini pesem poklanjam, besede
privrele so srčno na dan! Naj bo pesem
vesela in praznična za njen rojstni dan!*

*Domovina! Svobodna ostani! Kot mati v
trpljenju kaljena in žena ponosna — pokonci
glavo! In če bo treba, do zadnjega diha
te branimo!*

Vesna

Glavni in odgovorni urednik: Peter Debelak, tehnični urednik: Nada Frelih, člani: Tone Koncilja, Janez Stare, Janez Marolt, Branko Urh, Anton Noč, Lado Cesar, Vinko Čuden, Miro Kelbl in Ciril Kraigher. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj